

2015. január
február

Cser Krisztián

Bemutatók:

Manon | Nabucco

Interjú Ókovács Szilveszterrel

Rálik Szilvia

Palermi András

Az Opera új honlapja

HUNGARIAN NATIONAL BALLET
MAGYAR NEMZETI

BALETT

Sir Kenneth MacMillan–
Jules Massenet

Manon

Balett három felvonásban

Zenét átdolgozta ▶ **Leighton Lucas**
Díszlet- és jelmeztervező ▶ **Nicholas Georgiadis**
Világítástervező ▶ **John B. Read**
Betanította
és színpadra állította ▶ **Gary Harris, Maina Gielgud**

Bemutató ▶ 2015. február 28., Operaház
További előadások ▶ 2015. március 1., 5., 6., 8., 11., 12., 13.

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

www.opera.hu | www.facebook.com/Operahaz

Beköszöntő

Tisztelt Operarajongók és Zeneszeretők!

Nagy örömmel fogadtam el a Magyar Állami Operaház meghívását az októberi Fricsay100 Minifesztiválra. Mindig szívesen érkezem az Önök csodaszép fővárosába, ez az alkalom pedig igazán különleges élményeket ígért, hiszen a fesztiválon az általam is nagyra tartott Fricsay Ferencre, az idén száz éve született világhírű karmesterre emlékeztünk. A tehetséges művész olyan mesterek kortársa volt, mint Bartók Béla, Kodály Zoltán, Weiner Leó és Dohnányi Ernő, nevét mégis sokan elfelejtik, pedig érdeme nem kisebb, mint az előbb említett kiválóságoké.

A rendezvény lehetőséget adott arra, hogy felléphessek a gyönyörűen felújított Erkel Színházban, ahol a *Lammermoori Lucia* címszerepét énekeltem. Jólesett a közönség hatalmas ovációja, a szeretet, ami körülvett azon az estén, és igazán emlékezetes volt számomra olyan partnerekkel színpadra lépni, mint Dario Schmunk, valamint az Opera olyan méltán híres művészeivel, mint Kálmáncsi Mihályné, Fried Péterrel, Horváth Istvánnal, Pataki Adorjánnal és Schöck Atalával.

Örökre szívembe zártam ennek az estének az emlékét!

Sok szeretettel üdvözlöm a kollégák mellett a mindig lelkes magyar közönséget!

Edita Gruberová

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ

ERKEL
SZÍNHÁZ

MAGYAR NEMZETI
BALETT

AZ OPERA
ZENEKAR

BUDAPESTI OPERA
KÓRUS

- 3 **TISZTELT OPERARAJONGÓK ÉS ZENESZERETŐK!**
Edita Gruberová beköszöntője
- 6 **BÁLI DEBÜT**
Cser Krisztián
- 10 **AZOK A LEGENDÁS BÁLOK**
- 14 **MANON**
– Egy állhatatos férfi és egy hűtlen nő végzetes szerelme
- 18 **KORSZAKVÁLTÁSOK**
Nabucco
- 22 **KELETI NYITÁS A 18. SZÁZADBÓL TIZENNYOLC ÉVEN FELÜLIEKNEK**
Folytatódik a LateNight-sorozat
- 26 **KÉZZEL FOGHATÓ EMLÉKEK HITTEL, TISZTELETTTEL**
Interjú Ókovács Szilveszterrel
- 32 **MESTERMŰVEK**
A Budapesti Filharmóniai Társaság téli hangversenyei
- 34 **MESTERHANGSZEREK**
Az Opera zenekarának új hangszerei
- 36 **A FÁJDALOM DALAI**
Holokauszt- emlékest
- 39 **SZÍVBŐL JÁTSZANI A CSAPATÉRT**
Interjú Rálik Szilviával
- 42 **„KÉSZNEK KELL LENNI A SZERENCSÉRE”**
Interjú Palerdi Andrással

- 45 **HALLÓ, KISMAMÁK!**
- 50 **ÚJ JÁTÉKTERET KAPOTT AZ OPERA**
Művészet és marketing – az Opera új honlapja
- 55 **SZÍNHÁZLÁTOGATÁS BALERINÁKKAL, ÉS MÁRIA NÉNI HEGEDŰJE**
Kulissza: az Opera sorozatai
- 60 **25 ÉVE A SZÍNPADON**
Rost Andrea gálakoncertje
- 62 **VÉGZETES SZENVEDÉLY**
Carmen
- 64 **AZ ÖRDÖG AZ EMBER HASONMÁSA**
A bűvös vadász

OPERA

A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:

Ókovács Szilveszter főigazgató

KIADVÁNYKONCEPCIÓ:

dr. Turkovics Monika
marketing- és kommunikációs igazgató

SZERKESZTŐ:

Beöthy Veronika

ARCULAT:

Mátai és Végh Kreatív Műhely

KORREKTOR:

Endreiné Szemők Ildikó

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:

Mátai és Végh Kreatív Műhely

NYOMDA:

Keskeny és Társai 2001 Kft.

CÍMLAPFOTÓ:

Emmer László

HIRDETÉSFELVÉTEL:

hirdetes@opera.hu

Megjelenik 20 000 példányban.

ISSN 1789-4093

SZERZŐK: Beöthy Veronika | Bóka Gábor | Filip Viktória | Gara Márk | Görömbey G. Szilárd | Jászay Tamás | Jávorszky György | Krupa Zsófia
Molnár Kinga | Oláh András | Pallós Tamás | Pálos Máté | Papp Tímea | Várhegyi András

FOTÓ: Csibi Szilvia | Emmer László | Eder Vera | Herman Péter | Mezey Béla | Nagy Attila | Operaház Emlékgyűjteménye | Tomas Opitz
Rákossy Péter | ifj. Thaly Zoltán | Zeke Edit

Báli debüt

A fotózás szüneteiben beszélgetünk, több részletben. A Székely Bertalan-terembe megy, aztán vissza az Opera-büfébe, majd le a gépházba. Teljes nyugalommal viseli, mi több, ezt a munkájához és a műfajhoz hozzátartozónak érzi, hiszen az operaénekeseknek is érdeke, hogy a közönség minél szélesebb rétege megismerje őket. Az előző évad tíz új szerepet tartogatott neki, és az ideiben sincs híján a feladatoknak, amelyek közül még a februári Faust Bálra is jut egy „első”. Papp Tímea

○ SPIRITISZTÁK – PASZTIRCSÁK-TOLLÁVAL | Fotó: Szilvia

○ HUNYADI LÁSZLÓ | Fotó: Tomas Opitz

A fiatal basszus 2008-ban végzett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem opera szakán. Az Operaházban ugyanabban az évben a gyerekközönség az elsők közt találkozhatott vele a *Pomádé király új ruhája* címszerepe révén. Ekkortájt készült vele egy interjú, amelyben megkérdezték, előfordult-e már, hogy elégedett volt magával. Szinte soha – jelentette ki. Ugyanerre a kérdésre ma így felel: „A »jobban lehetne« és a maximalizmus megmaradt, de már nem elsősorban a hibákat keresem. Azt hiszem, a világhoz való hozzáállásom változott. Öregedtem, talán bölcsültem” – teszi hozzá félmosollyal.

Mostanság a *Parázsfuvolácskában* Sarastroként láthatják a legfiatalabb nézők. Amikor arról kérdezem, milyen nekik játszani, meglepő választ ad: „Az a különbség a két előadás között, hogy a Pomádé az Operaházban ment, a Parázsfuvolácska az Erkelben, ami eleve más hangulatot ad. A tér

jelentősen befolyásol, és nem csupán a nagyságát tekintve, hanem már abban az értelemben is, hogy az Erkelben jóval felszabadultabbak, mint az elegáns Operában, ahol viselkedni kell. Az, ha zsiszegnek a gyerekek, egyáltalán nem zavar, sőt szerintem vele jár. Ráadásul ebbe az előadásba bele is fér, hiszen cirkuszban játszódik a történet. Gondolom, ott sem ülnek csöndben, csak akkor, ha pereg a dob – mondja nevetve. És képzeljék el, még az sem zavaró a színpadon, ha a nézőtérben ülők az előcsarnokban ajándékba kapott világító tollal játszanak. – Örülök neki, hogy jól érzik magukat. Hátha akkor kedvet kapnak, hogy később is jöjjenek!”

És mint tapasztalják, jönnek. Abból a korosztályból is szép számmal, amelyikről az ember valami rossz beidegződés folytán azt hinné, idegenkedik a műfajtól, ne adj’ Isten cikinek tartja az operát. Az OperaKaland program-sorozat jóvoltából például a *Hunyadi*

Lászlóra eljutó középiskolások előtt fellépni szintén nem mindennapi élmény. És egyáltalán nem azért, mert kellemetlen. Pont ellenkezőleg. Persze Krisztián szerint is biztosan vannak, akik már annak is örülnek, hogy iskola-időben nem valamelyik szaktanteremben kell ülni, vagy hogy a valós történelmi eseményeket nem száraz szöveggént, hanem egy sokkal izgalmasabb, átélhető formában ismerik meg, a résztvevők többségétől viszont rácsodálkozó és érdeklődő visszajelzések érkeznek, akár úgy, hogy magukat a művészeket keresik meg előadás után. De van ennél sokkal pregnánsabb és jóval gyorsabb véleménynyilvánítási mód. „A fogadtatás óriási siker volt, lehet, hogy bulinak fogták fel az egész eseményt. Nemcsak bennünket, a nézőket is spannolta az élmény, szinte rockkoncertszerűen örvöngtek, amikor kijött a karmester!”

Cillei Ulrik egyrészt létező karakter, másrészt jóval öregebb férfi. S hogy

○ ARIADNÉ NAXOSZBAN | Foto: Herman Péter

○ PARÁZSFUVOLÁCSKA – SZEMERE ZITÁVAL ÉS MEGYESI ZOLTÁNNAL | Foto: Csibi Szilvia

ezek jelentenek-e nehézséget az alakítás kapcsán? Képzelnék, nem. Mert az életrajzi és egyéb történeti adatoknak utána lehet nézni, az életkor pedig „a színházban nem mindig fontos, ebben az operában és szerepben pedig talán nem. Nem hosszú szerep Cillei, ennyi jelenléttel nem nagyon lehet kibontani. Azt érzem, a figurát hangban és játékban tudtam hozni.” Ha hosszabban lenne színen, vagy nagyobb hangsúlyt kapna az öregség, akkor pedig ott van segítségül a maszk, a jelmez, esetleg egy gesztus, ahogyan az a *Don Carlos* Főinkvizitoránál a mozgással, a rendezői szándék szerinti vaksággal működik.

Elejt egy félmondatot – „elbújni jó a szerep mögé” –, és nincs olyan kritika, ami ne emelné ki a hang mellett a színészi alakítását is. Honnan hát ez a játékoság? Biztosan nem a diákszínjátszói múltból, mert az nincs. Talán a középiskolai humorfesztiválból, ahol egy Monty Python-jelenettel léptek fel? „Soha nem gondoltam, hogy színpadon fogok dolgozni – jegyzi meg. Tudományos pályára készült, fizikusként szerzett először diplomát, majd a Szegedi Biológiai Központ Növénybiológiai Intézetében folytatott doktori

tanulmányokat. Míg kutatott, jórészt koncerteken lépett fel, amikor az opera került előtérbe, a tudományra már egyre kevesebb idő jutott. – Nem szoktam annyit gondolni rá, de nagyon jó része volt az életemnek.”

A Zeneakadémián Kovalik Balázs, azt megelőzően Szegeden, ahol magánéneket szokat végzett, Sándor János tanította színészmesterségre. Két generáció, két egészen más iskola, ami a nagyban különböző világlátással véleménye szerint jól kiegészíti egymást. Ebből, meg a sokféle rendezőből, akivel egy énekes a karrierje során találkozik, lehet egy pályán keresztül építkezni. Legutóbb Zsótér Sándorral dolgozott *A bűvös vadászban*. A rendező intenzitását, felkészültségét említi pozitívként, azt, hogy elvárta az ötleteket, hogy vigye bele magát a karakterbe.

Ahogy beszélgetünk, kiderül, az operaénekesi és a tudományos pálya között sok a hasonlóság. A legfontosabb, hogy mindkettő csapatmunka, és kreativitást igényel, ráadásul a karrierépítéshez a kapcsolatépítés képességével sem árt, ha rendelkezik az ember, a tudatos pályaalkotáshoz

pedig mindkét területen kell némi szerencse. Énekesként például az, hogy egy rendezőnek vagy igazgatónak épp ő jusson eszébe, és hogy ráérjen. Aztán következik, hogy a jelenlegi hang állapotnak megfelelően, illetve beleillő legyen a saját pályakoncepciójába. Új szerepeknél természetesen hosszabban mérlegel, a régieknél örül, ha újra megkapja. „Akkor nincs nagy gondolkodás. Ha egyszer jó volt, bízom benne, hogy még jobb lesz, csak mélyül, ha egy újabb alkalommal lehet vele dolgozni. Mert egy mérés nem mérés” – foglalja össze tömören, egyértelműen fizikusból.

A Faust Bálon Gounod *Faustjából* Mefisztó Rondóját énekli, amit kifejezetten erre az alkalomra tanul. Azt mondja, eddig nem nagyon mert hozzáfogni, mert ez egy nehéz ária, ezért remek apropó a Faust Bál. És hogy mit gondol Fausról mint tudósról és a történet tanulságáról a nem is oly rég az operaénekesivel párhuzamosan még biofizikai területen, a fotoszintézisről PhD-kutatásokat végző Cser Krisztián? „Nem szabad elhinnünk azt, ami első blikkre nyilvánvalónak látszik. Az ördög a részletekben rejlik, a dolgok mélyére kell ásni.” ○

FAUST

Bál

JÓTÉKONYSÁGI ESTÉLY AZ OPERÁBAN

A TUDÓSOK ÉS MŰVÉSZEK BÁLJA

2015. FEBRUÁR 14-ÉN
VALENTIN-NAPON

SZTÁRVENDÉG: ANGELA GHEORGHIU

OPERA

JEGYVÁSÁRLÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK:
FAUSTBAL@OPERA.HU
WWW.FAUSTBAL.HU

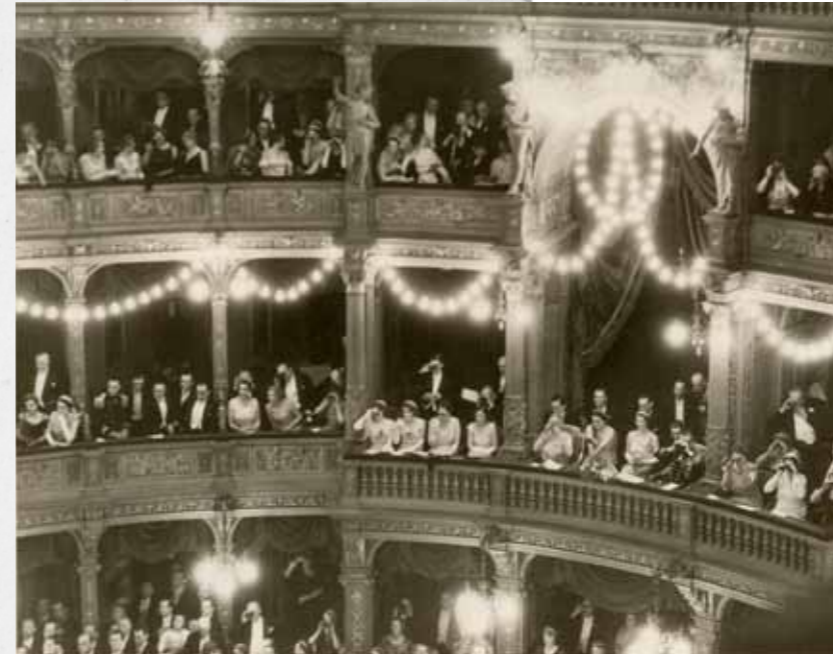
Azok a legendás bálok

Azt már a gyerekeknek is tanítják, hogy a vízkeresztől hamvazószerdáig tartó időszakot farsangnak nevezik. A középkorban jött divatba az ekkor tartandó társas táncmultság, a farsangi bál. A feljegyzések szerint az első bált VI. Károly és bajor felesége, Gizella menyegzőjének alkalmából rendezték 1385-ben, de mai formájában csak XIV. Lajos uralkodása idején terjedt el. *Karczag Márton*

„FAUST ÉS MARGIT” – ARISZTOKRATA PÁR AZ 1934-ES OPERABÁLON | Forrás: Operaház Emlékgyűjteménye

○ A KORMÁNYZÓI PÁR A KIRÁLYI PÁHOLYBAN AZ 1934-ES OPERABÁLON
Forrás: Operaház Emlékgyűjteménye

○ OPERABÁLI BELÉPŐ, 1901
Forrás: Operaház Emlékgyűjteménye

Az első operaházban rendezett eseményt 1715-ben, Párizsban tartották. Erre már az arisztokratákon kívül – belépődíj fejében – a tehető polgárok is bejuthattak. A bálkozás a 19. század elején vált Közép-Európában széles körben elterjedt szórakozási formává, a híres bécsi kongresszus után, ahol a politikusok már az operaház művészeivel táncolhattak.

Pest-Budán az 1700-as évek végén kezdődött, s a 19. század második felében vált uralkodóvá a bálók divatja, amelyeket általában valamelyik társadalmi egyesület szervezésében, jótékony céllal rendeztek meg. Különösen híresek voltak az építés-, az atléta- és a jogászbálok. Ez utóbbit néhány év megszakítással 1832 óta szinte napjainkig megtartják.

A császárvárosban 1877-ben tartották az első operabált a színház nyugdíjpénztára javára. A Hofoper zenekarát a keringőkirály, ifj. Johann Strauss és testvére, Eduard vezényelték. Az Operaház megnyitása után két évvel, 1886. március 2-án bécsi mintára rendezték az első pesti operabált. Így írtak az est után a *Vasárnapi Újság*ban: „Kedden az Operaházban, más fővárosok mintájára, opera-álarcos bállal tettek kísérletet. Ezen az elsőn akkora közönség jelent meg, hogy a színpaddal egy színvonalra emelt nézőteret zsúfolásig megtölté. A kép, melyet a zsbongó tömeg nyújtott, oly fényes keretben, minő a díszes dalműszínház, érdekes volt, de hiányzott az élénkség, s az szép helyiség ily multságokra nem bizonyult oly alkalmasnak, mint a

redout termei. Lehettek vagy kétezren, szalon-öltözkében és álarcosan vegyest.”

„A budapesti Operaház falai között megrendezett első bál olyan sikert aratott, hogy még kétszer megismételték, majd az első világháborúig csaknem minden évben tartottak álarcos operabált, általában jótékony céllal” – mesélte Wellmann Nóra muzeológus, a Királyi Lépcsőház kerengőjében rendezett 1996-os Operabál-kiállítás kurátora. A jótékony célú bálók bevételéből a legtöbbször – összesen hétszer – a Nemzeti Színház és az Operaház Nyugdíjintézete részesült. (Ne feledjük, hogy a tagoknak ekkoriban még nem volt államilag garantált nyugdíja!) Tartottak bálakat az EMKE (azaz

az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, az Önkéntes Mentő Egyesület, a fővárosi szegények, az Erzsébet Királyné Szanatórium, a Vörösmarty-szoboralap (részben ebből lett a költő Vörösmarty téri, 1908-ban leleplezett, ma is látható szobra), majd a Mátyás király szoboralap javára is (ez a budapesti emlékmű sohasem készült el). Különleges alkalom volt a Jókai Mór fél évszázados írói jubileumán, 1894-ben megrendezett operabál vagy az 1902-es vörös álarcosbál, amelyen nemcsak a hölgyek, hanem az urak egy része is vörös öltözékben pompázott. A feljegyzések szerint az 1900-as évektől az Operaház vezető művészei vidám műsort – általában zenei paródiákat – is előadtak a bálokon. Az esteken többször fellépett az I. honvédsereg zenekara, illetve olyan híres primások, mint Radics Béla vagy Banda Marci.

1886 és 1911 között összesen húsz operabált rendeztek. Az utolsó kettő kissé furcsán cseng a mai fül számára: 1907-ben magyar bált tartottak a népipar állandósítása javára, 1911-ben pedig Izabella-bált, más néven Matyólakodalmat, az Országos Magyar Házipar és az Országos Széchenyi Szövetség javára. Az első világháború és a Tanácsköztársaság nem sok okot szolgáltatott a vigadalomra, az operabálok hagyománya hosszú évekre feledésbe merült.

A Budapesti Operabárok Egyesülete 1934. február 1-jén nagyszabású operabált rendezett, amelynek kedvezményezettje vitéz nagybányai Horthy Miklósné nyomorenyhító akciója volt. Különös, hogy a nagyszabású

eseményt többet nem ismételték meg. Mintha az ország született és pénzarisztokráciája a két világháború között még egyszer, egyetlen estére a millennium „álom Magyarországnak” illúziójába merült volna. Az est „varázslója” az ifjú Oláh Gusztáv volt, aki az *Első találkozás a dalművek birodalmában* című attrakciót rendezte. A tervezőzseni azzal tette feledhetlenné a bált, hogy az arisztokrata fiatalokat operahősök jelmezeibe bújtatta, akik egy ezüst hídon vonultak a színpadra, majd a zenekar által játszott zene hangjai mellett egy-egy rövid jelenettel jelképezték azt az operát, amelynek szereplőit ábrázolták. A társasági lapok még hetekig tárgyalták, melyik kisasszony volt a legbájosabb. A legszerencsésebb mindenestre Apponyi Geraldine grófnő lehetett Mimi kosztümjében.

Érte nem sokkal később valóban eljött a mesebeli herceg I. Zogu király személyében, hogy Albánia királynéjává tegye. A színpadihoz hasonló parádé zajlott a páholyokban. Állítólag még a párizsi légitársaság forgalmát is felledítette az operabál, ugyanis többen onnan rendeltek kelméket. A legexkluzívabb ruhát Joshua Richárdné Mézáros Paulette csináltatta – négyszázötven szál kócsagtollból. A műsor is pompás lehetett: Szalay Karola táncolt, Németh Mária és Pataky Kálmán énekelt, a sztárvendég Röck Marika volt. A feledhetlen estéről Harsányi Zsolt így emlékezett: „A magyar társadalom ezen a bálon bemutatta önmagát önmagának. Belenézett abba a tükörbe, melybe húsz esztendeje nem mert bepillantani. Belenézett és elpirult az örömtől”. ○

○ AZ 1904-ES OPERABÁL MŰSORLAPJA | Forrás: Operaház Emlékgyűjteménye

WINE SHOW

Corinthia Hotel Budapest

WWW.VINCEBUDAPEST.HU

VEGYE MEG
BELÉPŐJÉT
2015-RE MOST,
2014-ES
ÁRON!

ARE YOU A
WINE LOVER?

LET US BE YOUR 'PRIVATE DANCER'!
WE WILL GUIDE YOUR SENSES, AND SHOW YOU THE
PLEASURE OF WINES YOU HAVE YET TO EXPERIENCE.

MAJOROS BALÁZS | Fotó: Emmer László

Manon

– egy állhatatos férfi
és egy hűtlen nő
végzetes szerelme

Negyven évvel ezelőtt Londonban zajlott le a *Manon* című balett ősbemutatója, amely azóta a legtöbb rangos együttes repertoárjára felkerült. Most hozzánk is eljut ez a remekmű. Ma is megrázó és felemelő, cseppet sem veszített frissességéből. Gara Márk

ALIYA TANIKPAYEVA, TIMOFEEV DMITRY | Fotó: Emmer László

Valószínűleg a kalandos életű Prévost abbé sohasem gondolta, hogy könyvét, amely a *Manon Lescaut és des Grieux lovag története* címet viseli, a halála után ennyien dolgozzák majd fel, köztük François Auber, Jules Massenet és Giacomo Puccini, akik operát írtak a történetből. A nagy francia forradalom előtt játszódó cselekményben a fiatal, ámde szegény Manonra zárda várna. Ekkor ismerkedik meg des Grieux lovaggal, akivel szerelembe esik. A lánynak választania kell a szerelem és a pénz között, amely egy idősebb, azonban annál tehetősebb úr karján érkezik. Mint a mai kor gyermekei, ő is egyszerre szeretné birtokolni mindkettőt. Ez azonban csak ritkán lehetséges; neki sem sikerül. Manon erkölcsileg elbukik, és kedvesét is bűnbe taszítja, végül mégis elpusztíthatatlannak bizonyul a szerelmük, s a száműzetésben Manon des Grieux karjaiban hal meg.

Sir Kenneth MacMillan (1929–1992) érdeklődése nagyon korán megnyilvánult a táncalkotás iránt, azonban kezdeti művei vagy nem arattak nagy sikert, vagy értetlenséget váltottak ki a nézőkből, hiszen balettjei nem hasonlítottak az angol táncélethez akkor már közel harminc éve uraló Frederick Ashton stílusához. A skót származású koreográfuszen a *Rómeó és Júlia* sikere ellenére elhagyta Londont, és Berlinben vállalt balettigazgatói pozíciót. Visszatérése után több rövidebb cselekménytelen balettet alkotott és a kevésbé ünnepezt egész estés *Anastasiát*. A *Manon* a több felvonásos, narratív alkotások sorát gazdagította, amely úgy keletkezett, hogy 1973 nyarán, az évad legvégén a koreográfus egy-egy kötetet tett le két kedvenc művésze – Antoinette Sibley és Anthony Dowell – öltözőasztalára. A könyvben Prosper Mérimée *Carmen*-je és Prévost abbé *Manon Lescaut*-ja szerepelt. Arra kérte

őket, hogy olvassák el a műveket és próbálják meg kitalálni, melyikből szeretne balettet koreografálni. Ma már tudjuk, hogy MacMillan melyik történetet választotta, hiszen a *Manon* 1974 márciusában mutatták be.

A Budapesten korábban színpadra vitt *Mayerling* szemben a *Manon* szoros dramaturgiájú, irodalmi alapon nyugvó balett. A koreográfusnak remekül sikerült megjelenítenie a 18. század közepi Franciaország hangulatát, ahol a nemesek életében az élvezetek jelentették a legfontosabb mozgatórugót. Emellett szép és változatos táncokat koreografált, amelyek közül elsősorban a kettősök érdemelnek megkülönböztetett figyelmet. Remek főszerepek is jellemzik a balettet, amelyekben a vezető táncművészek mind technikai tudásuk, mind színészi képességeik legjavát egyetlen este alatt mutathatják be. Ezen túl az

úgynevezett angol iskola mintadarabja a Manon, amelyet Gary Harris autentikus betanításában és Maina Gielgud színpadra állításában ismer majd meg a hazai közönség.

A balett sikerének másik záloga a Jules Massenet által komponált zene. A maga korában hihetetlen népszerű francia komponista, akinek számtalan operájából és zenekari darabjaiból mára alig játszanak néhányat, annak idején sokakat tanított zeneszerzésre a párizsi konzervatóriumban. Fülbe-mászó dallamai, kiváló hangszerelési megoldásai és a késő romantika széles érzelmi skálája együtt találhatók meg a balettben. Massenet műveiből Leighton Lucas állította össze az ósbe-mutatóra a zenei anyagot, azonban a szerző Manon című operájából nem használt fel részleteket.

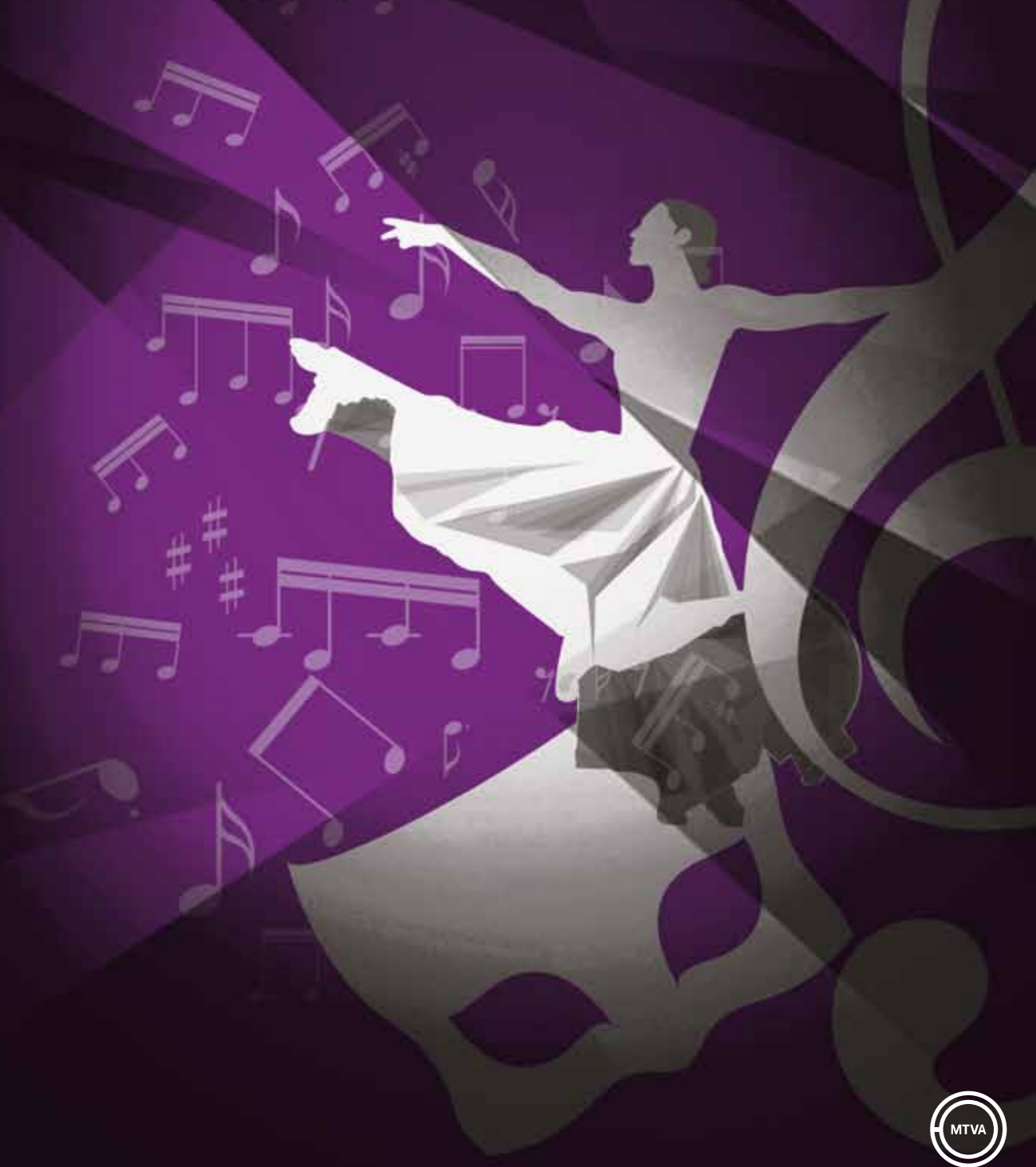
Solymosi Tamás, a Magyar Nemzeti Balett igazgatója pozíciója elfoglalása óta küzd azért, hogy a társulat megszerezze a Manon előadási jogát. „Kenneth MacMillan az angol balettéletben olyan magasan jegyzett alkotó, mint nálunk Harangozó Gyula vagy Seregi László, éppen ezért szükséges, hogy játsszunk tőle baletteket. Az a tervem ugyanis, hogy összegyűjtsem a világból a nagy koreográfusok jelentős műveit. Ezen túl természetesen a Manon minden szempontból szervesen illeszkedik azokhoz a dramatikus előadásokhoz, mint amilyen az *Anyegin*, amelyeket eddig sikerrel játszott az együttesünk. Másrészt pedig a Manont megkapni és jól eltáncolni rangot jelent a balett világában.” Nem hiába játssza a Royal Ballet-n kívül közel két tucat jelentős társulat, köztük Párizs, Moszkva, Bécs, New York, Stockholm, Milánó balett-együttese, hogy csak a legjelentősebbeket emeljük ki.

„Mindig az első találkozás a döntő” – mondja, hiszen személyes kötődése is van a Manonhoz: a darabot életében először, élőben Sylvie Guillem és Solymosi Zoltán főszereplésével látta Londonban, s ez az élmény meghatározóvá vált számára. Később több helyen volt módja táncolni a koreográfiát, ezáltal megtapasztalhatta, hogy az eredeti, Nicholas Georgiadis-féle díszlettel és jelmezekkel az „igazi” az előadás. Éppen ezért érkezik Budapestre ez, a legautentikusabb színpadi változat, mert a magyar közönség közel harminc év alatt mindössze két alkalommal lehetett részese a Manon csodájának: az 1980-as években egy Royal Ballet-vendéjáték során, illetve a Miskolci Nemzetközi Operafesztiválon a Bécsi Állami Operaház Balettjének előadásában láthattuk itthon ezt a művet.

„Nagyon fontosnak tartom – hangsúlyozza Solymosi Tamás –, hogy a mi közönségünk is megízlelje a Manon kínálta ízeket, mert ahogyan egy filmet is többször kell megnézni ahhoz, hogy minden részletében rácsodálkozhassunk, úgy egy balettet is több szereposztással lenne jó befogadni. Természetesen azt tervezem, hogy a Manon sokáig lesz műsoron, mert ez a balett a tánc történetében igen jelentős mérföldkő és a legkiválóbb minőséget képviseli. Sőt nagyon szorgalmazom, hogy amint lehet, a Mayerling is visszakerüljön a Magyar Nemzeti Balett repertoárjára.” Ezek után mi mást javasolhatnánk a nézőknek, mint hogy merüljenek alá a párizsi szalonok fülledt világába, és ismerjék meg az esendő fiatal lány és szerelmese történetét. ○

SZÍNHÁZ A KÖZÉPPONTBAN

A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNERE AZ MTVA.

Korszak- váltások

Verdi első komoly sikert hozó operája volt az 1842-ben bemutatott *Nabucco*, amiről majd negyven évvel később a mester maga is úgy vélekedett, hogy szerencsés csillagzat alatt született. Kesselyák Gergelynek az Erkel Színházban látható rendezésében szintén fontos szerep jut a csillagok állásának.
Jászay Tamás

A Verdi életében egymást követő súlyos magánéleti és szakmai válságok után megszületett Nabucco jelenkori színreviteleivel kapcsolatban gyakran visszatérő motívum az itáliai Risorgimento mozgalom emlegetése, illetve ennek apropóján az aktuálpolitizáló Verdi portréjának felskiccelése. Erre leginkább az operairodalom egyik legismertebb betétje, a rabszolgakórus *Va, pensiero* kezdetű, a nem hivatalos olasz himnusz rangjára emelkedett, a mindenkori elnyomó hatalom ellen lázadó zeneszám jogosíthat fel.

Igaz, hogy visszatérő szólam a későbbi pályáján jóval rugalmasabbnak és hajlékonyabbnak mutakozó Verdi ifjúkori operája kapcsán annak statikusságáról, tablószerű kompozíciójáról, vagy a Rossinitól és Bellinitől ellesett megoldásokról is beszélni, ám a bemutató és az azt követő reprízek elképesztő sikerét már senki sem vonhatja kétségbe.

Kesselyák Gergely pályáján több ízben visszatért már a Nabuccóhoz: 2004-ben a Szegedi Szabadtéri Játékokon a Dóm monumentális háttere előtt nem kevésbé nagyszabású produkcióval rukkolt elő, majd 2013-ban Miskolcon vitte színre a darabot, amit nem sokra rá a debreceni színpadi adottságokra átigazítva szintén sikerrel mutattak be. Az Erkel színpadára ez utóbbi produkció „költözik” februárban, természetesen a jóval nagyobb térre átszabva, több statisztával, megnövelt létszámú kórusral, meg persze a legtöbb szerepben új énekesekkel. Érdekesség, hogy a változó kiállítású produkciót egyedül Papp Janó pompás jelmezei kísérik a szegedi premier óta.

Tíz éve a szegedi bemutatót rendezőként és karmesterként is kézben tartotta, sőt azóta is előfordult már, hogy dirigálta saját Nabuccóját. Most azonban Kovács Jánosnál van a pálca: „Nem kell annál többet markolni, mint amennyit lehet – mondja Kesselyák, aki nagy megtiszteltetésnek

érzi, hogy az Operaház első karmestere felkérte, vegyen részt a zenei próbákon. – Ez kivételes lehetőség, hiszen így folyamatosan egyeztetni tudjuk, ki mit gondol a műről.”

Amikor a rendező és a karmester énjének viszonyáról kérdezem, azt mondja: „Amikor rendezek, a zenei megvalósítással kapcsolatos tűrészhatárom jóval szűkebb, mint amikor »csak« vezényelek. Természetesen a zenekari árokban állva is nagyon fontos, hogy mi történik a színpadon, de jó esetben a rendező céltudatos, okos ember, aki pontosan tudja, mi miből következik a színen, ebbe pedig nekem karmesterként már nemigen lehet beleszólásom.”

Kesselyák Gergely elárulja, hogy a Nabucco zavarba ejtő monumentalitása fiatal kora óta izgatta a fantáziáját: a sok kórusének és az imádságok füzére, a zene nagyszerűsége egyaránt olyan magasságokat sugall, amely magyarázatot követel. Hozzáteszi: az

Fotó: Zeke Edit díszlettervező

Premier

Fotó: Zeke Edit díszlettervező

ő megfajtése Szeged óta alapvetően nem változott, a szabadtéri és a kőszínházi produkció a más léptékből is következően mégis eltérő módon viszonyult ugyanazokhoz a kérdésekhez.

Számára az opera legfőbb üzenete abban áll, hogy az élet útvesztőjében bolyongva – amit a szegedi előadás díszlete is jelzett – az utunkat kísérő csapdák és veszélyek, a sok viszontagság és az ellentétes pólusok között sodródva végre rátalálhatunk a békére, ha hajlandók vagyunk Isten és a hit felé fordulni. Úgy véli, ez nem egyetlen váláshoz kötődő, hanem általános, akár itt és most is megfontolásra érdemes üzenet. Verdi olykor azzal vádolják, hogy helyenként túlságosan lazán kezelte a történelmi tényeket, de Kesselyák szerint itt jóval univerzálisabb témáról van szó, a mester nem historikus állóképeket akart látni a színpadon.

A miskolci produkció megrendezésére készülve az egymást követő nagy világtörténelmi korszakok változásáról sokat olvasott Kesselyák Gergely: „Akkoriban a levegőben volt

egyfajta világvégevárás, amolyan metafizikus várakozás valamire, ami mindannyiunk életét hamarosan befolyásolja és megváltoztatja majd”. A régi bölcsek szerint ugyanis úgy 2500 évente másfajta kozmikus sugárzásnak van kitéve a Föld, így egy-egy váltás után az emberi nemnek is újabb és újabb megoldásra váró feladatai kerülnek előtérbe.

A rendezés egy ilyen nagy jelentőségű váltás történetét és annak az egész emberiségre gyakorolt következményeit dolgozza fel: a Bikából a Kos jegybe történt átlépéssel a lehanyatló babiloni birodalom átadta a helyét az Őszövetség korának, s a Nabucco eseménysorozata tulajdonképpen ezt örökíti meg. Krisztus születése körül a Halak jegybe léptünk át, s amikor ez a korszak véget ér, napjainkhoz képest néhány száz év múlva, akkor következik majd a Vízöntő kora.

Zeke Edit díszletében, illetve Kesselyák Gergely színrevitelében ezért jut jelentős szerep a különböző zodiákus jegyek megjelenítésének. Amikor arról kérdezem a rendezőt, hogy

mindezzel mennyire kell tisztában lennie a nézőknek, megnyugtat: „Természetesen nem várható el a nézőtől, hogy a maga teljességében átlássa ezt a bonyolult rendszert. És mégis: mivel a zodiákus jegyeket és más, ősi szimbólumokat annak idején emberek hozták létre más emberek számára azért, hogy sok évezreddel később is tudjanak üzenni a saját korukról meg arról, hogy mit gondoltak a világról, úgy vélem, hogy aki kellő érzékenységgel ül be a nézőtérre, az megérzi, megérti ezeknek a jelképeknek a valódi jelentőségét.”

A rendező hozzáteszi: nem gondolja azt, hogy a következetes képi világ „megzavarná” Verdi nagyszerű muzsikáját. Saját rendezői elképzelését, a komplex szimbólumrendszert csupán keretnek tartja, amely mellett az opera eredeti cselekménye természetesen hiánytalanul lezajlik. A képek valójában segítik a nézőt abban, hogy a zene fenéségességét átérezhesse. ○

HIDEG, MINT A VÉR. VÖRÖS, MINT A HÓ.

F A R G O

SZERDÁNKÉNT 22:00, JANUÁR 28-TÓL

**AMERIKA KEDVENC KÁBELCSATORNÁJA
MÁR OTTHONÁBAN**

amc

something more

fb/AMCtvhu

Keleti nyitás a 18. századból tizennyolc éven felülieknek

Francia szerzők szerelmi történeteivel folytatódik az Opera *LateNight* című sorozata a Zeneakadémia Solti György Kamaratermében. Az operajátszásra is alkalmas helyszínen tavaly Mozart-műsort mutattak be a tizennyolc éven feletti fiatalokat megszólító, érzéki és a műfaji határokat feszegető, késő esti előadásokon, most februárban és márciusban pedig négy este Saint-Saëns *A sárga hercegnő* és Bizet *Dzsamilé* című egy felvonásos vígoperája látható tehetséges, fiatal művészek tolmácsolásában.

Oláh András

Mindkét mű a nagy múltú párizsi dalszínház, az Opéra Comique felkérésére készült, és itt is mutatták be őket 1872 májusában, ám egyik sem élt meg túl sok előadást – amiben közrejátszott a gyenge minőségű színpadi kivitelezés is –, és csak a két, amúgy jó barátságot ápoló zeneszerző későbbi sikereinek tükrében fedezte fel a darabokat újra, évtizedek múltán az operavilág. Ezen kívül mindkét mű orientalista tematikát hordoz, a vígopera szabályainak megfelelően pedig a szerelmi történetek boldog véget érnek.

A sárga hercegnő egy, a japán kultúra iránti megszállottságtól fűtött árva fiú, Kornelis története, aki elvagyódásai közepette egy gésa festett nőalakjához ír verseket, és ópiumos álmaiból kiábrándulva veszi csak észre unokahúga, Lena iránta táplált gyengéd érzelmeit. A nyitányból és öt színből álló egyfelvonásos Saint-Saëns első operáinak egyike, élénk és romantikus zenéje a cselekmény előrehaladtával és a benne szereplő kábulat intenzitásának erősödésével egyre sodróbbá válik, az ázsiai tematikát pedig jól felismerhető, keleties zenei motívumok is aláhúzzák

Fotó: Rákossy Péter

○ SIMON KRISZTINA | Fotó: Rákossy Péter

○ KUN ÁGNES ANNA, BAKOS KORNÉLIA, RÖSER ORSOLYA HAJNALKA, REZSNYÁK RÓBERT | Fotó: Rákossy Péter

a műben. Az énekes szerepekben az Opera két sokat foglalkoztatott tehetséges, fiatal művésze, Balczó Péter és Szemere Zita lép színpadra.

A darabot Székely Kriszta, a Színház- és Filmművészeti Egyetem végzős rendező szakos hallgatója viszi színre, aki számára egyáltalán nem idegen a dalszínházi közeg. Az egyetem elvégzése előtt több mint egy évtizeden át balerínának készült, így többször is megfordult az Operaház színpadán *A diótörő* előadásában, és az elmúlt egy évben a Katona József Színházban (Beckett: *Szép napok*, Fassbinder: *Petra von Kant*) és a Vígszínházban (Polcz Alaine: *Asszony a fronton*) színpadra állított prózai darabjai előtt sok tapasztalatot gyűjtött Fischer Iván mellett a világhírű karmester 2013-ban a Millenárison bemutatott saját operája, *A vörös tehén* megrendezése során is.

Az ifjú alkotó számára a nem szokványos operai történet, a drogfüggőség és az elvagyódás fiatalok számára is megfogható, aktuális kérdésköre, valamint a két

párhuzamos élet, a valóság és a szerek hatására létrejött álmovilág megjelenítése volt különösen inspiráló. Az ugyancsak végzős színművészeti Cseh Renátóval ezért a díszletben korunk betonrengetegét kívánták megidézni az üvegbetoneként ismert magyar találmány alkalmazásával, amely a kábulat pillanataiban a megvilágítás és más látványelemek hatására megelevenedik, csodálatos, színes világgal váltva fel a korábbi nihilt. A darab japán álmovilága ugyancsak a szigetország mai popkultúrájából, a hentaiként ismert erotikus képregények és rajzfilmek látványvilágából merítkezik. Ennek szellemében az áhított nőalak egy nemében semlegesebb, nem evilági lényként jelenik meg Apáti Bence, az Opera magántáncosának megformálásában, aki fokozatosan alakul át a lázálmok démoni szörnyetegévé.

Japán után Egyiptomba kalauzolja a FrenchLateNight közönségét Bizet jóval ismertebb, *Dzsamilé* című alkotása, amelynek helyszíne egy, *Az Ezeregyéjszaka meséit* idéző hárem,

Vagy tán a sereg menekült?
Miért volt a felségnek az út oly sürgős?

ahol a gazdag, török ifjú, Harun kicsapongó életet él, és rabszolgái közül havonta választ új szerelmi partnert. A hónap utolsó napján a korábban mit sem sejtő Dzsamilé kétségbeesik, és arra kéri az őt ugyancsak szerelmével ostromló jószágigazgatót, Splendianót, hogy egy új rabszolganő helyett őt vezessék vissza lefátyolozva még egy éjszakára Harun hálótermébe. A férfi eleget tesz a kérésnek, és bár sokáig úgy tűnik, Harun hajthatatlan, a lány őszinte szerelmének megrázó ereje végül őt is meghatja, és közösen távoznak a színről.

Bár a bemutató nem volt sikeres, Bizet úgy érezte, megtalálta operai formanyelvét, és ennek a művének köszönhetette, hogy felkérést kapott a *Carmen* megírására. Az európai bemutatókat követően Mahler és Richard Strauss is elismeréssel szólt a műről, amely utóbbi az *Ariadné Naxosban* megírására inspirálta. Az előadás két főszerepét a számos operaházi elfoglaltsága mellett az Operettszínház bonvivánjaként is ismert Boncsér Gergely és a szegedi debütálását követően 2014-ben az

○ RÓSER ORSOLYA HAJNALKA, BAKOS KORNÉLIA, CSER KRISZTIÁN | Fotó: Rákossy Péter

Opera *A sevillai borbély* és *Così fan tutte* produkcióiban bemutatkozott ifjú tehetség, Kálnay Zsófia alakítja.

A művet Viktor Balázs viszi színre, aki tavaly végzett a Színház- és Filmművészeti Egyetemen Zsámbéki Gábor és Zsótér Sándor színészosztályában, rendezőként pedig Szophoklész az Ódri Színpadon bemutatott *Philoktétész* című darabjával debütált, amelynek muzikális formaisága és rendszere lehetőséget teremtett az operaházi bemutatkozásra is. Bár elsősorban prózai művész, az egyetem előtt bluesgitáros akart lenni, így bár más stílusban, de a zenei fogalmak sem ismeretlenek számára, felkérése óta pedig mélyen beleásta magát az operairódalomba, amiben egyetemi tanára, Győrei Zsolt segíti. Szintén nagy könnyebbséget

jelentett az előkészületek során Csákovics Lajos, a libretto fordítójának szokásos gyors és magas színvonalú munkája.

A rendezőt részben Harun örökké aktuális, emberi problematikája inspirálta, miszerint nem becsüljük meg eléggé a boldogságunkat, és könnyen feláldozzuk azt valami új reményében, amikor azonban ez nem váltja be a hozzáfűzött reményeket, már sóvárgunk a könnyelműen feladott régi örömeinkért. Mint mondja, Bizet zenéjének sejtelmessége arról árulkodik, mintha a szerző is kételkedne boldog véget érő története hitelességében. Ezt húzza alá az előadás álomba helyezett keretes szerkezete és a látványtervező szakon ugyancsak tavaly végzett Nagy Szilvia

díszlete is, amely a néző fantáziáját segítségül hívva ad többet pusztán vizuális élménynél. A három közege és a zene is magában hordozza a FrenchLateNightra jellemző erotikus atmoszférát, aminek életre keltésében testüket és érzékiségüket jól ismerő balettművészek segítkeznek. ○

Rendező:
David Doiasvili

NEMZETI SZÍNHÁZ
1837
KÖZÖS NÉZŐPONT

William Shakespeare
**SZENTIVÁNÉJI
ÁLOM**

Kézzel fogható emlékek hittel, tisztelettel

Interjú Ókovács Szilveszterrel

2015. január 1-jén ismét az ország legfiatalabb embere jutott hozzá elsőként az Opera ajándékához, és ezzel remélhetőleg a klasszikus műfajhoz is: az Útravaló CD-t (2015-ben DVD-t) újra a Magyar Állami Operaház főigazgatójától vehette át az év első újszülöttjének édesanyja. Az Opera az elmúlt években jelentős lépéseket tesz annak érdekében, hogy rögzítse és közreadja a százharminc éves intézmény történetének és jelenének kordokumentumait – legyen szó hangzóanyagról, történeti tényekről vagy jelentős művészeiről szóló megemlékezésről. Beöthy Veronika

Fotó: Emmer László

– Milyen elemei vannak ennek a több szálon futó misszióknak, és miért fontos, hogy ezt az ügyet személyesen támogassa?

– Amíg ember él a földön, a múltjából táplálkozik. Vagy arra épít, amihez siker köti, vagy a sikeresebb utat egy korábbi kudarchoz képest választja: a múlt tehát itt van velünk, és így vagy úgy, de örök igazodási pont, amit ha homályosan látnánk, elvétenénk az etalont. Kötelességünk a múlt folyamatos kutatása és feldolgozása, így a fellelt hangzóanyagok vagy a könyv formájában közreadott írások, mint az *Opera130* kötet, amelynek DVD-párját is kiadtuk filmekkel, vagy a *Fricsay100*-emlék-könyv, amelynek pedig CD-melléklete született, az *OperaTrezor*-sorozat részei és a magyar kultúrhistoria magyarázatául szolgálnak. Sőt az *Útravaló15* is „történelmet ír” a maga módján, hisz zenei DVD-t nem adtak még ki 100 000 példányban Magyarországon: itt a mozarti *Parádszfvulácska* idén márciusi premierjének előadásfilmje forog. A napokban elkészült a *Tenor* stúdiófelvétele és a *Dózsa György* élő lemezfelvétele is, tehát újabb hiánypótló művek megjelenése áll küszöbön. A közelmúlt is a múltunk egy darabja!

– Milyen vezérgondolat köré rendezné az Operaház e tevékenységét? Az intézményen nem volna számon kérhető, hogy nagy szerzők és koreográfusok műveinek bemutatása mellett kortörténeti szempontból is értékes ismeretterjesztő anyagokat adjon közre.

– Valóban, az Opera szép hosszú státútumának nem ez a központi eleme. Csakhogy ha mi magunk nem gondozzuk a saját múltunkat, azt elveszítjük: helyettünk nem fogja megtenni más. Ybl Miklós bicentenáriumi évében nem készült volna film a főműről, az Operaházról, ha mi magunk nem fogunk hozzá, több jelentős, közpénzből készült és fontos előadásunk fizikailag a semmibe hullana, ha mi nem rögzítenénk. Más idők járnak, amikor a feladatokat még akkor is el kell vállalni, ha az elődöknek ezzel még nem kellett bajlódniuk. Ellenkezőleg: büszke vagyok arra a páratlan potenciálra, amely az Opera művészi, műszaki, adminisztrációs és kreatív erőforrásaiban létezik. Ha jó partnereket választunk, nemcsak lemezt, filmet, könyvet tudunk mi magunk is gyártani, de sokan biztos észre vették, hogy maga az Erkel-beruházás is teljesen a saját felügyeletünkkel

zajlott. A napi színházi munka, az előadások kitűzése, megszervezése, létrehozása és utánkövetése mellett „mellesleg” egy sereg területen vagyunk aktívak, és olyan tempóban dolgozunk, hogy vigyáznunk kell rá, az intézmény tisztelőiből ne legyenek az irigyeink. Bár aki közelebbről látja ezt a tengernyi elvégzett és mindig újra tornyosuló feladatot, az marad az előbbinél...

– Ugyanakkor több könyv is született már az Operaházról. Miért volt erre szükség?

– Az utolsó komoly, tartalmi kötetet zenetudósok írták sok száz oldalban, képek nélkül, harminc éve. A később megjelent két-három fotóalbumból pedig az intézményi működés hiányzott. Az Operában hatalmas történeti anyag halmozódott fel 1884-től, sőt már a kezdet előttről is. Ez közkinccs. Épp ezért tartottuk fontosnak, hogy szeptember 27-re, az Operaház fennállásának százharmincadik évfordulójára megjelenjen *Az Operaház története a kezdetektől napjainkig* című kötet a Helikon Kiadó gondozásában. Ez nem egy súlyos, vaskos lexikon, inkább gazdagon illusztrált, informatív, ugyanakkor közérthető könyv az Operaház, s általa

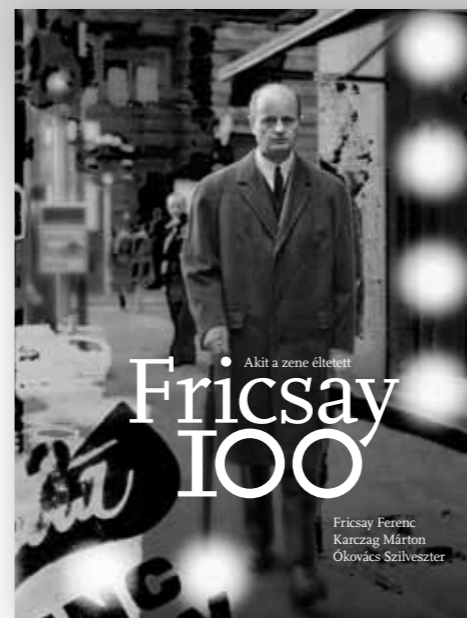

a magyar opera- és baletttörténetéről. Szól aranykorokról és válságperiódusokról, legendás előadásokról, világhírű muzsikusról és énekes óriásokról, tánclegendákról. A könyv az Erkel Színház száz évét is bemutatja, holott tavaly a színház megnyitására is megjelent egy kisebb történeti kiadvány *Erkel102* címmel.

– Említette, hogy világhírű muzikusokról is megemlékeznek a könyvben. Egy valaki októberben önálló kötetet kapott, de miért épp Fricsay Ferenc?

– Fricsay száz éve született, a kerek évfordulók pedig jó esetben a tisztánlátás pillanatai a múlt szemlélése során. Róla itt, a hazájában még semmi sem jelent meg, miközben elég csak a hátlap idézeteit olvasni ahhoz, hogy azonnal értsük: karajani nagyságot és példátlan kulturális nagykövetet

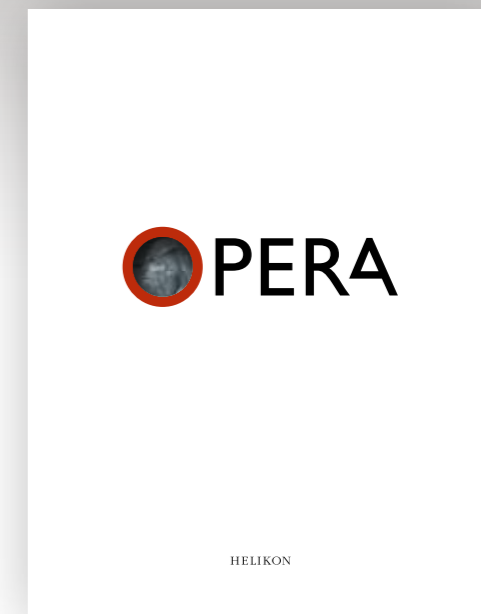
nevelt a Zeneakadémia, és vesztett el Magyarországon először 1949-ben, azután már a világ is, 1963-ban. A hiánypótló kötet a karmester életét, lemezfelvételeit és koncertjeit szemléli saját, Mozartól és Bartókról szóló írásai, valamint a korabeli összes hazai kritika és a ma fellelhető valamennyi vokális hanganyag elemzése mellett. A könyvvel limitált példányszámban megjelent egy CD is, amely egyedülálló válogatást tartalmaz Fricsay felvételeiből – magyar művek és magyar előadók hanganyagainak zavarba ejtően hosszú sorából – olyan különlegességekkel, mint például *A kékszállú herceg vára* egy-egy részlete Dietrich Fischer-Dieskauval vagy Birgit Nilssonnal. És a lelkiismeretünk most nyugodhat meg: Fricsay Ferencet tizenkét esztendőn át váratta a pesti Operaház, csak ezután kerülhetett az Andrássy úti pulpitusra.

– A dalszínház a megvásárolható kiadványokon kívül az összes hazai kulturális intézmény előtt egyedi szolgáltatást is nyújt. Mintha csak múzeum volna, történeti kincseit digitális formában is hozzáférhetővé teszi, egyre bővülő tartalommal.

– Valóban, de a múzeumi hasonlatot szívesen száműzném. Carmen vagy a főhattyú szerepével egykor krinolinok vagy fűzőben érkező dámák küzdöttek meg, ma pedig farmernadrágos vagy minis lányok harcolnak ezekkel ugyanúgy: hogy lehetne az opera és a balett halott, vagy legalábbis változatlan múzeumi tárgy? Él, naponta hús és vér, friss öröm és bánat kelti életre – hogy aztán holnap már az előző este is akár történeti adat legyen... Az OperaDigitár egyrészt egy exkluzív kutatóhely, amely az intézmény múltjának dokumentumait teszi hozzáférhetővé digitalizálva

bárki számára. A folyamatosan bővülő tartalom idővel az elmúlt százharminc év műsorát és művészállományát hiánytalanul lefedi majd, színlapok, fotók, díszlet- és jelmeztervek, kritikák, emléktárgyak, valamint hang- és videofelvételek közzétételével. A dalszínház gyakran keresik fel kutatók, akik operatörténeti témában publikálnak, de akár civil rajongók, érdeklődők is. A Digitár segítségével az Operaház Emlégyűjteményének anyaga szélesebb körben is elérhetővé tehető a 21. század technikájával. Az egyedülálló adatbázisban kutathatóvá válik az Opera teljes története, napi műsora, művészre, szerepre és előadásra lebontva. A gazdag képanyag mellett eddig nem publikált felvételek is megtekinthetők lesznek. A tavalyi Strauss150-fesztiválra a digitális adatbázis része lett az operaházi Richard Strauss-játszás

teljes dokumentációja, és a folyamatos fejlesztés eredményeként hamarosan az interneten keresztül is elérhető lesz a tartalom.

– Ez egyben azt is jelenti, hogy az EMMI által fenntartott Operaház képes felvenni a világ tempóját? A Scala nemrég ugyanígy tett a teljes archívumával.

– Milánóban gondoltak egy nagyot, és a titkolódzás vagy részleges nyilvánosság problematikájának gordiuszi csomóját a teljes hozzáférés kardjával vágták át. Mi is így teszünk majd, de a tökéletes feldolgozottságig még évek telnek el.

– Az internetes nyitással a fiatalokra is gondolnak?

– Jó lenne, hisz számukra ez már az alap. De egy mégoly látványos adatbázis sem volna elég ahhoz,

hogy őket stabilan elérjük. Épp ezért kezeljük kiemelten az *OperaKaland* programot, amely szintén 2013-ban indult, hogy minden évben két hónapon át az újranyitott Erkel Színházba invitálja az összes első évfolyamos magyar középiskolást. Az volt a cél, hogy anyagi körülménytől függetlenül minden diákhoz eljussanak az operaházi műfajok. Az eddigi négy sorozatban hetvenhétezer diák jött el az Erkel Színházba. Miközben a bekapcsolódó köznevelési intézmények száma eléri az ötszázat, a négy sorozathoz összesen százhetvenhárom település csatlakozott. A diákok előzetes felkészítése is megoldott: zenepedagógus szakemberek által összeállított, hangzóanyaggal, videókkal kapcsolt óravázlatot küldünk a programban részt vevő iskolák énektanárai számára. A 2013/2014-es évadban – Erkel *Hunyadi Lászlója*, Kodály *Háry János* című daljátéka, valamint Mozart *A színgazgatója* és Vajda *Mario és a varázslója* után – Donizetti *Szerelmi bájital* című operáját ismerhették meg a fiatalok, immár bővített programkínálattal, hisz tavasztól a közgyűjtemények kapui is megnyíltak a résztvevők előtt. Az iskoláknak szánt felhíváshoz a kalandozókat kedvezményesen fogadó levéltár, múzeumok és könyvtárak listáját is mellékeljük a Kaland időszakában kínált kiállításokkal, múzeumpedagógiai, levéltári és könyvtári pedagógiai programokkal együtt. A program együttműködő partnerei az EMMI Köznevelésért Felelős Államtitkárságán és Kultúráért Felelős Államtitkárságán és a Belügyminisztérium, a MÁV-START Zrt., a GYSEV Zrt. és a

Budapesti Közlekedési Központ. A részvételi felhívás pedig az Oktatási Hivatal rendszerén keresztül jut el az iskolákba. A legfontosabb a huzamoság: ezt a programot még sok évig nem szabad áthangolni, abbahagyni pedig egyszerűen tilos – az Erkel fogja eztán is kinevelni az Operaház későbbi nézőit.

– **Az Ön által vezetett intézmény elvileg nem országos szerv, mégis egyre többet hallani efféle szerepvállalásról.**

– Az indok ugyanaz: tud valakit mutatni, aki az Opera helyett operaezékeny fiatalokat nevel a „faiskolában”, kellő gonddal, tápanyaggal, sok öntözéssel? A következő lépés éppen egy újabb együttműködés a KELLO Könyvtárellátó Nonprofit Kft.-vel. Ez a cég látja el kiadványokkal az ország összes könyvtárát és iskoláját: segítségükkel valamennyi operaházi opusz (könyv, CD és DVD) eljuthat az ország minden szegletébe, s ezzel hozzáférhetővé és kölcsönözhetővé válik. Nem véletlenül futtattuk le az elmúlt két évben az Opera százmillió filmprojektjeit: az a minimum, hogy ezek az igényes, tananyagként, szemléltetesként is kiválóan használható M. Tóth Géza-alkotások – *Ahol kinyílik a világ/A magyar operajátás története* (2013); *A Sugár úti palota/Opera130* (2014) – valamennyi énektanár és diák kedvenc órájává változtassák azt az operával foglalkozó negyvenöt percet. Mert az OperaKaland már a második lépcső – a tanteremben, odahaza sarjadhat ki az első hajtás. ○

Ajándékozzon
szépséget!

Vígékszer

gyémánt ékszerek
ELJEGYZÉSI GYŰRŰK
DRÁGAKÖVEK
ékszerek tervezése
és készítése

www.vigekszer.hu

1137 Budapest, Vígyszínház u. 5.
+36 1 792 1552
+36 20 975 0846
Nyitva: hétfő–péntek 10–18

Magyar
Aranykereskedő zrt.

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Hangversenyek az Operában

A BUDAPESTI FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG
ZENEKARÁNAK KONCERTJEI

2015. január 19., 19:30

Kodály Zoltán ▶ **Felszállott a páva – variációk egy magyar népdalra**
Liszt Ferenc ▶ **Magyar fantázia**
Ludwig van Beethoven ▶ **VII. szimfónia**

Vezényel ▶ **Vásáry Tamás**

Közreműködik ▶ **Berecz Mihály – zongora**

2015. február 9., 19:30

Anton Webern ▶ **Passacaglia, op. 1**
Johannes Brahms ▶ **Hegedűverseny, op. 77**
Igor Stravinsky ▶ **Tavaszi áldozat (1913)**

Vezényel ▶ **Christian Badea**

Közreműködik ▶ **Alexandra Conunova**

HUNGARIAN STATE OPERA ORCHESTRA
AZ OPERA

ZENEKAR

www.opera.hu | www.facebook.com/Operahaz

Mesterművek

A Budapesti Filharmóniai Társaság bérleti sorozatainak téli hangversenyeire január 19-én és február 9-én kerül sor az Operaházban. A januári koncert népszerű darabjait az estet vezénylő zongoraművész-karmesterrel, Vásáry Tamással állította össze a zenekar vezetése. *Pallós Tamás*

○ Foró: Nagy Attila

○ Foró: Nagy Attila

Szólistának – az ifjú (hazai) tehetségek bemutatkozását is szorgalmazó műsorpolitikához igazodva – az 1997-ben született Berecz Mihályt kérték fel, aki Liszt egyik „kis koncertóját”, az elegáns és szilaj *Magyar fantáziáját* játssza majd az együttessel. A koncertet Kodály Zoltán *Fölszállott a páva* (variációk egy magyar népdalra) című műve nyitja, második részében pedig Beethoven III. (*Esz-dúr, „Eroica”*) szimfóniája hangzik el. A szerző egyik korai kéziratot ajánlása szerint „Bonaparte tiszteletére íratott”, ám a darab nyomtatásban megjelent „programja” végül a következő lett: „Hősi szimfónia egy nagy ember emlékének megünneplésére”.

Február 9-én a román származású, világpolgár opera- és koncertkarmester, Christian Badea

dirigálja az ország első zenekarát. Nem először teszi, majd negyed évszázaddal ezelőtt, 1990-ben mutatkozott be az együttes élén, aztán hosszú szünetet követően, 2013-ban Wagner *Tannhäusernek* felújítását irányította az Operaházban. Az ismételt találkozás pedig olyan sikeresnek bizonyult, hogy Badea az idei szezonban nemcsak a Budapesti Filharmóniai Társaságnak ezt a hangversenyt vezényli majd, hanem *A bolygó hollandit* és a *Parsifalt* is, sorozatban. Ő javasolta estje szólistájának a Svájcban élő, fiatal, moldáv hegedűművésznőt, Alexandra Conunovát, akivel korábban Bukarestben lépett fel. Ez alkalommal klasszikus romantikát és 20. századi klasszikusokat kínál a zenekar. *A Passacaglia* a Schönberg-tanítvány Anton Webern szikár, mindössze harmincegy alkotást tartalmazó

(háromórányi) életművének op. 1-ként jegyzett darabja, amely még Wagner és Richard Strauss hatását tükrözi. Johannes Brahms *D-dúr hegedűversenyét* kora legkiválóbb hegedűvirtuózának, Joachim Józsefnek ajánlotta. Joachim nemcsak játéktechnikai, gyakorlati és „szerkezeti” tanácsaival látta el Brahmsot, bravúros kadenciákat is írt a pasztorális hangvételű, harmadik tételében magyaros színeket is felvillantó concertóhoz, amelyet 1879. január 1-jén Lipcsében mutatott be a szerző vezényletével. (Az 1735-ben, Velencében készült Santo Seraphin-hegedűn játszó Alexandra Conunova a Brahms-versenyművel debütál Budapesten.)

A második féлдőben Igor Stravinsky *Tavaszi áldozat* (*Le Sacre du Printemps*)

című baletzenéje szólal meg, amely 1913-as párizsi premierjén zabolátlan, „őrült, barbár” stílusával, szokatlan ritmikájával – és Nizsinszkij provokatívnak tartott koreográfiája miatt – még botrányt okozott. A cselekmény egyszerű: ősi, pogány rituáléjára készül egy hegyi közösség; kiválasztanak egy fiatal lányt, akit a földnek, a természetnek felajánlva halálra táncoltatnak. A tavasz ébredését várják és köszöntik...

Ezután már a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara is az évszakváltásokra hangol: Mahler – nyarat idéző – III. szimfóniáját március 9-én elnök-karnagyuk, Pinchas Steinberg vezényli majd. ○

Fotó: Nagy Attila

Mesterhangszerek

Itthon példa nélkülinek számító kezdeményezés eredményeképpen, a gazdaság és a kultúra(támogatás) különleges találkozásának köszönhetően értékes mesterhangszerekkel gyarapodik az Opera zenekara. A 2014-ben indított hároméves program eddigi eredményeit a „projektfelelős” zenekari igazgató, Simon Béla foglalta össze. Pallós Tamás

„Egy zenekar hangzását a művészi teljesítményen túl leginkább a hangszerek minősége határozza meg. Annak idején koncertező zongoristaként is megtapasztaltam ezt. Érzékeny terület. A háború előtt még nagyszerű hangszerpark állt az Operaház rendelkezésére, viszont máig nem tudott átfogóan megújulni az állomány. A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény

Fotó: Nagy Attila

ráadásul előírja, hogy a munkáltatónak munkaeszközt kell biztosítania; ami a mi esetünkben a hangszert jelenti. A beszerzésnél eltérő szempontok-kihívások játszanak szerepet. Az összes fúvós hangszer amortizálódik, tízévenként újat kell vásárolni belőlük. A vonósok viszont minél régebbiek, annál nagyobb értéket képviselnek, a róluk való gondolkodás más koncepciót igényel. Európában számos példa van arra, hogy vezető művészeknek, zenekaroknak pénzintézetek, vállalatok biztosítanak hangszereket. Az Osztrák Nemzeti Bank egy befektetési portfólió keretében Guarneriket, Stradivarikat vásárolt. Úgy gondoltam, hogy ezt az elvet a helyi viszonyokhoz igazítva itthon is alkalmazhatnánk. Zenekari zenésznek persze természetesen túlzás lenne egy Guarneri vagy Stradivari, ezeket a világgjászólistáknak adják; de az említetteknel lényegesen alacsonyabb áron is lehet jó befektetési

lehetőséget kínáló, remek hangszereket találni, amelyek magas színvonalú zenekari hangzást biztosítanak. A rájuk fordított pénz pedig hosszú távon kamatozik, hiszen a minőségi vonós hangszerek műtárgyi jelentőségűek. Az elképzeléssel megkerestük a Magyar Nemzeti Bankot, és örömmre a felvetés elnyerte az intézmény vezetőinek tetszését, így a rendelkezésre bocsátott összegből a következő három évben jelentősen fejleszthetjük az Opera hangszerparkját.”

És hol tart most a folyamat? „Jelen pillanatban a közbeszerzési eljárás közepén járunk. Az első évre szóló keretbe beleférő hangszereket már kiválasztottuk, itt vannak nálunk, az Operában. Két magánszemélytől is vásároltunk, de a hangszerek többségét a legnagyobb és legrespektáltabb kereskedőházaktól szerezzük be. Ez azért is fontos számunkra, mert a

párizsi Vatelot-Rampal, a londoni Sean Bishop Ltd. és a J & A Beare Ltd., illetve és a bécsi Marcel Richters szakmai véleményét, eredetigazolását a világon mindenhol elfogadják” – mondja Simon Béla.

Az ütemezés ígéretes „részeredményei” szerint tehát ezután három Gand & Bernardel-, egy Vissenaire Frères-, egy Carlo Carletti- és egy Nemessányi Sámuel-hegedű, egy 19. századi (anonim) angol és egy Jean-Baptiste Salomon-brácsa, egy Charles Le Blanc- és egy Luigi Marconcini-cselló fogja az Opera együttese, a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara hangzásvilágát – tovább – gazdagítani.

○

A fájdalom dalai

Lengyelország, 1943–1944. A tér, az idő és a gyász köti össze Arnold Schönberg *Egy varsói túlélő* című kantátáját és Henryk Górecki III. szimfóniáját, azt a két darabot, amelyet a magyarországi holokauszt-émlékév végén, január 26-án a dalszínházból elhurcoltak emlékére ad elő a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara és a Budapesti Opera Kórus „otthon”, az Operaházban.

Pallós Tamás

Ez alkalommal debütál az együttessel az est finn karmestere, Ari Rasilainen, aki elsősorban klasszikus és kortárs észak-európai, skandináv zeneszerzők (Edvard Grieg, Jean Sibelius, Carl Nielsen, Natanael Berg, Kurt Atterberg, Aulis Sallinen) műveiből készített cédekkel szerzett magának nemzetközi hírnevet.

Schönberg témaként a varsói gettólázadás egyik epizódját, a felkelés leverését túlélő zsidó szemtanú visszaemlékezését használta fel zenekarra, férfikarra és narrátorra

írt, drámai hangvételű „dodekafon tételében”. „Az 1947-ben komponált kantáta egyike azoknak a műveknek, amelyek a késői Schönberg-stílus mintapéldái, s amelyekben a zeneszerző a zsidóság sorsával, nagy problémáival foglalkozott. Ez a témavilág a náciizmus hatalomra jutása után, főleg a zsidóság borzalmas tragédiájának hatására vált Schönberg központi gondolatává. A sorozat legmegrázóbb darabja az *Egy varsói túlélő*. Schönberg egy, a valóságban elhangzott beszámolót tett a szöveg alapjává, ezt dolgozta ki

részletesebben. Az angol textushoz függesztette hozzá teljes egészében a zsidó vallás legfontosabb könyörgése, a *Hallel*, Izrael héber nyelvű szövegét” – fogalmaz elemzésében Várnai Péter. (A narrátor az operaházi koncerten Blaskó Péter színművész lesz.)

Górecki legtöbbet játszott szimfóniája az 1976-ban írt harmadik. Ez a mű tette világszerte ismertté a korábbi kísérletező, avantgárd, modernista stílusát sajátos posztromantikára váltó lengyel zeneszerzőt. Nem túlzás azt állítani, hogy az 1990-es évek

legnépszerűbb kortárs komponistája lett, miután a darab lemezfelvétele mindenfelé valóságos Górecki-őrületet indított el.

A fájdalom dalainak szimfóniája háromtételű, valójában három „széles keretbe” foglalt ének. Lengyelország gyötrelmes 20. századi sorsát, az elszakított sorsát, a háborús traumát, az auschwitzi rettenetet ábrázolja, de nem a végítélet indulataival, hanem az anya-gyermek kapcsolat fényében, spirituális módon megragadva a döbbenetes történelmi valóságot.

A szimfónia felét kitevő harmincperces első tétel szövege egy 16. századi Mária-siralom, a kereszt tövében fia szenvedését és kínhalálát átérző Szűzanya keserve. A második egy különös Ave Maria: Helena Błażusiak sorait idézi, amelyeket e kamasz lány fogsága idején a zakopanei Gestapo-börtön

falára karcolt („Anyám, kérlek, ne sírj! Legtisztább Mennyei Királynő, te mindig támaszom maradsz...”). Az utolsó, „népi hangvételű énekben” pedig egy sziléziai anya keresi a németek elleni felkelésben elvesztett fiát. Górecki bensőséges-repetitív zenéje meditáció, amely egészen egyedien, „csöndes érzelmekkel” teszi átélhetővé a mögöttünk hagyott évszázad vészországát. (A szoprán szólót Róser Orsolya Hajnalka éneklte a január 26-i hangversenyen.) ◊

HetiVálasz

Finomra hangolva

A Heti Válasz hétről hétre **információt, műveltséget és érveket ad** olvasóinak.

Fotó: Gács Tamás

Szívből játszani a csapatért

Rálik Szilviából a lehangoló novemberi nap szürkesége ellenére rengeteg energia sugárzik: az operaénekesi pálya szépségeit hangsúlyozza, amit a zene vonzereje mellett a komplex színházcsinálás lehetőségével indokol. És miközben beszélgetünk, vissza-visszatérnek kifejezések: játszani szeretek, ez egy igazi csapatmunka, a feltétel nélküli együttműködéshez a barátság elengedhetetlen.

Papp Tímea

„A díjak az addig elvégzett munka összegzését jelentik. Egy külső szem általi értékelés, ami nagyon jólesik, nagy megtiszteltetés, de persze nem azt jelenti, hogy az ember az ilyen elismerésekért van a pályán. Nem ezért énekelek, ugyanakkor szívet melegenítő érzés, ha mások értékelik azt, amit csinálok. A szívemet estéről estére melegeníti ez a tudat – mondja a szoprán, aki az Oláh Gusztáv-emlékplakett és a Liszt Ferenc-díj után a Magyar Állami Operaház Kamaraénekesese elismerést is megkapta. – Bearanyozták az évadomat! – összegzi a három fontos szakmai kitüntetést. A kamaraénekesi díjat nem mindennapi körülmények közt vette át.

Fizessen elő lapunkra, és legyen tagja a Heti Válasz hűségklubjának!

Akcióinkról és hűségprogramunkról az elofizetes.valasz.hu oldalon olvashat.

Kamaraénekes

– A fellépésemre vártam, Tosca imájának kezdő hangjaira koncentráltam, amikor elkezdték játszani a díj fanfárját. Egy pillanatra kétségbeestem, és rá néztem a karmesterre, Halász Péterre, hogy mit is kell csinálnom, mit kell énekelnem. Ekkor szólalt meg Ókovács Szilveszter, és oldotta fel ezt a számomra meglepő helyzetet. Ennél már csak az volt a nagyobb meglepetés, amikor a kezembe adta a mikrofont, hiszen az ember ilyen alkalmakra szokott készülni, pláne ha az egy televíziós vagy Andrassy úti óriás kivetítés közvetítéskor történik. De épp a spontaneitás adott hozzá könnyedséget, különleges ízt” – meséli nevetve. Az eufória és a díj intenzitása és felelőssége azóta sem üledett le, ugyanakkor a rá oly jellemző a maximalizmusból sem engedett.

Magasra teszi önmaga számára a mércét, és énektanára, Misura Zsuzsa a fő támasza, akiben feltétel nélkül

○ NABUCCO | Fotó: Éder Vera

megbízik, hiszen ez a bizalomjáték csak teljes odaadással működik a tanítvány részéről is. Rálik Szilvia szerint a mester-tanítvány viszonyban „a szakmai mellett őszinte, igaz, baráti kapcsolatnak is kell lennie, hogy a szív és a lélek belső nyugalma és biztonsága erre épülhessen”, így nem véletlen az sem, hogy minden új szerepajánlat esetén ő az első, akinek a véleményét kikéri. Szerencse az is, hogy a művész saját tapasztalatát is át tudja adni, hiszen ezeknek a hősnőknek a nagy részét ő is elénekelte. Lady Macbethről féltették, Elektrától szintén, Misura Zsuzsa azonban a személyiségét ismerve érezte benne a hitet, az erőt, s így vált a Verdi- és Strauss-hősnő emlékezetes és emblematisz alakításává.

Minden egyes új feladat új izgalommal jár. Először egyedül ismeri meg a kottát, magán szűri át a muzsikát és a szerepet, aztán Misura művésznővel együtt elemzik a zene és a történet kapcsolatát, keresik azokat a zenei finomságokat, amelyek az adott karakter megformálásának hitelességét

segítik, majd a rendező meglátásai, kérései kapcsán árnyalja tovább az alakítást. „Ebben a munkában az az izgalmas, hogy felszínre hozzuk azt a sokoldalúságot, érzelmi hullámmást, amit a zeneszerző a hangokba rejtett – vallja Rálik Szilvia, aki szerint a színházcsinálás csapatjáték, így a rendezők, a karmesterek, az énekes kollégák visszajelzései is számítanak. De azt gondolták volna, hogy egy sűgónak az adott esti diszpozíció vagy az alakítás kapcsán milyen fontos észrevételei lehetnek? – Ő az, aki a kezdetektől követi a munkát, aki pontosan látja, honnan hová jutunk el. Az árnyék nélküli asszonyban Barcsák Annával dolgoztam, és volt, hogy felhívtam telefonon vagy az előadás után az öltözőben megbeszéltük, ő mit érzett, volt-e bármilyen apróság, amit ő a speciális helyzetében, azzal, hogy egyszerre van kinn és benn, másképp érzékel, mint én.”

Az idei évadban Tosca, a kelmefestőné mellett Turandotként, Abigélként és Jenűfaként láthatjuk, akik évek óta kísérik pályáján. „Hétévente

cserélődnek a sejtjeink, már csak emiatt is kell, hogy változzanak bizonyos hangsúlyok. Változunk, alakulunk, fejlődünk énekesként, hatással vannak a hangra a különböző elénekelte szerepek, ugyanakkor minden egyéb hatás, a személyiség formálódása, az élettapasztalatok is beépülnek, és reményeim szerint új színekkel gazdagítják ezeket a nőket. 2006-ban énekeltem először Abigélt a Szabadtérin, azóta még összetettebbé vált számomra. Jenűfa líraisága egyre inkább megérint. Ugyanaz a Rálik Szilvia maradtam, de az engem ért impulzusokat nem tudom és nem is akarom kizárni a

színpadról.” Mindeközben szerencsés alkat, flexibilisnek tartja magát, aki mindenféle rendezővel tud dolgozni, olyannal is, aki hagyja ötletelni, egyértelműen belőle inspirálódik, az ő személyiségére alakítja a figurát, és olyannal is, akinek tökéletes és mozdíthatatlan elképzelése van arról, mit akar látni. A próbák alatt bátran kérdez, a szerepívét és a situációkat tisztázó miértekre válaszokat akar kapni, és Kovalik Balázst, Szikora Jánost, Alföldi Róbertet említi mint pályáját meghatározó rendezőket, illetve a karmester-rendező Kesselyák Gergelyt. „Egy energiabomb! Szerintem egyformák vagyunk abban,

○ HUNYADI LÁSZLÓ | Fotó: Tomas Opitz

○ NORMA | Fotó: Mezey Béla

hogy az intenzív munkában hiszünk. Az a Nabucco, amit ő rendezett, etalon számomra, abból merítetek, bárhol énekelem, olyan pontos instrukciókat kaptam tőle. Például olyan apróságok, hogy az áriában szorítsam össze a fogam, mintha azt énekelném cinikusan, na, majd meglátjátok... hiszen a szöveg mögötti valóban erről szól.” Ha már futó produkcióba áll be, az alázatot tartja a legfontosabbnak, ugyanakkor képes arra, hogy megtalálja azokat a nüansznyi lehetőségeket, ahol a személyiségén átszűrheti és egyénítheti a késszen kapottat. A titok szerinte a felkészülésben és a rögzítésben van, valamint abban, amit még Berdál Valériától, szegedi tanárától tanult: az énekesnek ki kell tenni a szívét a partnerek és a közönség elé, de soha nem neki kell sírnia. ○

„Késznek kell lenni a szerencsére”

Palerdi András életrajzát olvasva olyan érzésünk támadhat, mintha a Magyar Állami Operaház magánénekeise előtt a sors, a szerencse vagy valami égi erő – ki hogyan értelmezi – mindig a megfelelő kaput nyitná ki. Fordulatokkal teli pályájáról és az új kihívásokról beszélgettünk vele. Várhegyi András

Amikor még csak ismerkedett az operanékléssel, Palerdi Andrásnak több iskolát is lehetősége nyílt kipróbálnia. „A '90-es években végeztem a tanulmányaimat, volt alkalmam összehasonlítani többféle módszert. Úgy tapasztaltam, hogy míg Amerikában nagyon megengedőek voltak a diákokkal, addig itthon sokkal szigorúbban bántak az énekespalántákkal” – jegyzi meg, hozzátéve, hogy a Bécsi Zeneakadémia, ahol végül 1996-ban diplomázott, felfogásában épp a kettő között foglalt helyet.

Ezután rögtön a Bécsi Staatsoperhez került, egyenesen a mélyvízbe, ám mint meséli, számára csak utólag tudatosult, hogy ami akkor természetesnek tűnt, az valójában csak keveseknek adatik meg. „Késznek kell lenni a szerencsére, és akkor a kínáló lehetőségek közül azt fogod választani, amerre tovább szeretnél menni – vallja. És a recept valóban

működhet, hiszen Bécsben egy színpadon énekelhetett Pavarottival, Domingóval és Carrerasszal, Nikolaj Gjaurovnak pedig egy próbájába hallgatott bele nem is akármilyen körülmények között. – Épp az ajtaja előtt mentem el, amikor meghallottam, hogy a *Don Carlos*ból próbál egy kritikus állást, halkán, finoman, dúdolgatva. Megálltam hallgatni őt, olyan pózban, mintha éppen csak elhaladnék az ajtó előtt. Aztán hirtelen kinyílt az ajtó, egymásra néztünk és mindketten zavarba jöttünk. Jó volt meglátni ennek a hatalmas művésznek az emberi arcát.”

Első címszerepét 1998-ban kapta Szegeden, ahol Kovalik Balázs rendezésében Mefisztót alakította. Később az Operaház színpadán és Lübeckben is lehetősége volt az embereknek tükröt tartó ördögi alak bőrébe bújni. A szerepek lényegi üzenete mindig azonos, a helyszín és a színpad azonban gyakran változik.

○ A BÜVÖS VADÁSZ | Fotó: Nagy Attila

Nincsenek rituáléi fellépés előtt, a megfelelő felkészültséget viszont alapvető fontosságúnak tartja mind mentálisan, mind fizikai értelemben, hogy a pánikos vizsgalázat elkerülhessük. „A kérdést úgy kell megközelíteni – fejti ki –, mintha az énekes egy sportoló lenne, aki egy versenyre készül föl, amely ez esetben az előadás. Fizikai részről megközelítve fellépés előtt sokunk a szénhidrátbevitelt tartja fontosnak, maximum hat órával fellépés előtt. Közvetlenül előadás előtt egy órával már az ivást is mellőzni kell. Persze a mentális kiegyensúlyozottságnál nincs fontosabb. Mindezek a rituálészerű dolgok egy biztosító vázat adnak az »arénába induló gladiátor-nak«. Olykor nagy elődeink elejtenek egy-két ilyen praktikát, amit aztán némelyikünk erősen ajánlott használati utasításnak vesz. Így terjedt el például az egy egész üveg cseresznyepaprika »bevitele« megfázás esetére Gregor Józseftől. Magunkra vagyunk utalva egy olimpiához képest, akinek személyi trénera, pszichológusa, dietetikusa és sportorvosa van.”

Pályája során a világ számos dal-színházában megfordult, leginkább azonban az Erkel Színház és az Operaház színpadán érzi otthon magát. Az

○ A TRUBADÚR | Fotó: Éder Vera

elmúlt években olyan szerepekben állt színpadra, mint a *Don Carlos* Fülöpje, a *Nabucco* Zakariása, Pomádé király vagy a *Mefistofele* címszerepe. „Minden szerep új kihívás, és másfajta felkészülést igényel. Nincs olyan, hogy ha jól kiénekelisz egy e hangot, akkor az összes szerepet jól fogod énekelni, amelyikben e hang van – jegyzi meg. A színes repertoár és az elért sikerek ellenére egy dologban a mai napig nem oldódott fel teljesen. – Félek a meghajlástól. Amikor a szerepben vagyok, nem veszek róla tudomást, hogy néznek, mivel olyankor minden erőmmel a jelenetben próbálok élni, de amikor ki kell állnom a tapsnál, az olyan, mintha hirtelen nyakon öntenének egy vödör vízzel” – vallja be.

2014 decemberében mutatta be az Operaház *A bűvös vadászt* Zsótér

Sándor rendezésében. Palerdi András ebben Kaspárt kelti életre, egy igazi hús-vér karaktert, tele drámai lehetőségekkel. „Nagyon izgalmas, hogy ebben színészként is megmutathatjuk magunkat, amelyre a prózai részek kiválóan alkalmasak – meséli. – Nem gondoltam volna, hogy ennyire nehéz a színpadon spontánul és természetes módon kimondani egy olyan egyszerű mondatot, mint például »Te még itt vagy?« Az előadás igazi kihívás számomra.”

Weber művét idén májusban két másik „ördögi” opera kíséretében is műsorra tűzi az Opera: A bűvös vadász mellett látható lesz Gounod *Faustja* és Boito Mefistofeléje is, amelynek címszerepében ugyancsak Palerdi András találgat. Előtte azonban a Kesselyák Gergely rendezte Nabuccóban Zakariást éneklő, az évad végén pedig ismét felkerekedik: „Júniusban Japánba utazunk az Operaházzal, ahol többek között *A sevillai borbély* Basilioját énekelem Gábor Géza kollégámmal felváltva. Kiválóan lehet fürdőzni Basilio komikus, pénzsóvár és mimikagazdag figurájában, csak vigyázni kell, nehogy mi ne vessünk jobban a színpadon, mint a szeretett közönség. Kihívásokkal teli, izgalmas évnek ígérkezik!” ○

○ POMÁDÉ KIRÁLY ÚJ RUHÁJA – VALTER FERENCCEL | Fotó: Csibi Szilvia

○ A BÜVÖS VADÁSZ | Fotó: Nagy Attila

AZ ÉNEK ISKOLÁJA

3. ÉVFOLYAM

ÚJRA MEGNYITJA KAPUIT!

HA SZERETSZ ÉS TUDSZ ÉNEKELNI, ITT A HELYED!

AZ ÉNEK ISKOLÁJÁBAN CSAK ÖRÖMKÖNNYEK VANNAK.

BESZÉLD MEG SZÜLEIDDEL ÉS JELENTKEZZETEK!

TELEFONSZÁM: +36-30-344-42-44
ONLINE: TV2.HU/AZENEKISKOLAJA

A TV2 AZ OPERA STRATÉGIAI KOMMUNIKÁCIÓS PARTNERE

OLYAN GYERMEKEK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK, AKIK 1999. 01. 01. ÉS 2007. 12. 31. KÖZÖTT SZÜLETTEK. JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: 2015. JANUÁR 28.

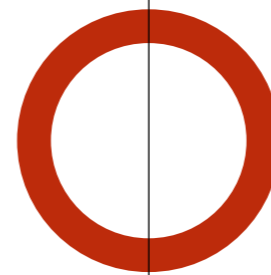

Halló, Kismamák!

Az élet nagy kaland, és benne a születés vagy a kamaszkor nagy fordulópontot jelent. Szerencsére sok fogódzó akad, amibe kapaszkodva túl lehet lendülni a nehézségeken. A komolyzene és az opera mindenképp ilyen karrierújításnyira lévő lehetőség. *Filip Viktória*

„Úgy emlékszem, az első zenei emlékem az volt, ahogy édesanyám énekelt, mikor még egészen kicsi voltam” – mondta egyik beszélgetésük alkalmával Végh Sándor Pablo Casalsnak. „Igen, azt hiszem, nekem is az édesanyám éneke az első emlékem” – gondolt vissza Casals is. A Löwenberg Dániel gyűjtötte anekdota jól mutatja, hogy a korai zenei élményeket mennyire nehéz felidézni és hogy a két világhírű muzsikusknak ez mégis sikerült, írhatjuk a kiemelkedő zenei tehetség számlájára is. De hogy mi volt előbb, az élmény vagy a kvalitás, az már nehéz kérdés, hiszen a zenével való találkozás sokkal korábbra tehető. A második világháborút követő kutatások során a pszichológusok felfedezték, hogy

téves az a korábbi elképzelés, amely szerint a pocakban lakó nem rendelkezik sem értelemmel, sem érzelmekkel. A magzati intelligencia kutatása a prenatális (születés előtti) pszichológia és az anya-magzat kapcsolatanalízis előtt is utat nyitott. Mindezen fogalmak és irányzatok arra világítanak rá, hogy a picire nemcsak közvetlen környezete, hanem a méhen kívüli világ is hatással van. Az anya érzelmei, élményei nagyban befolyásolják a baba testi-lelki fejlődését. Éppen ezért fontosak már a korai impressziók is, amik természetesen sokfélék lehetnek. Kokas Klára zenepedagógus és zenepszichológus szerint „a családban átélt zene a fogantatás percétől hat. Segít vagy rombol, minden megszólaló ütemmel.

Fotó: Herman Péter

Fotó: Herman Péter

A zeneérzékenység a gyerekek hozott lelki arcának része, kimondhatatlanul finom felület. Nemcsak bepiszkolható, hanem érzéketlenné is szárítható. Megújulása a lélek tisztulása olyan zenei élményekkel, amelyek a szavakon túli nyelv erőt adó mondanivalóját hordozzák.”

Nem mindegy tehát, hogy a kismamák milyen minőségű hangokkal veszik körül magukat. Számos alkalom nyílik igényes zenét hallgatni, amely lehetőségekhez az Opera is hozzátesz jó párat. Az ősszel indult *Ringató* a pár hónapos kisbabákkal érkezőket várja, de emellett az intrauterin (méhen belüli) korú picurkák is komoly zenei élményhez juthatnak. Természetesen a várakozás boldogságában lebegő, ámde mégiscsak plusz kilókat cipelő, a hangulatingadozásoktól, az új helyzet okozta szorongásoktól sem mentes kismamára is ráfér egy kis kikapcsolódás. Május 3-án délelőtt nekik gördül fel a függöny, hogy a belső feszültségeket Mozart *Figaro házassága* című könnyed vígjátéka igyekezzen oldani. Az Operaház nézőterének puha bársonyszékeiben pedig nagyon jól meg lehet

pihenni egy orvosi vizsgálat és egy védőnői konzultáció között. És hogy a zenei élmények a szülés után se halványuljanak el, az Opera a babáknak és a mamáknak az *Útravaló 15: Parázsfulócska* című lemezzel kedveskedik. A 2015-re megjelenő DVD-re többek között Csajkovszkij *A diótörőjének* átdolgozott részletei kerülnek, de persze nem maradhat ki Mozart sem. *A varázsfuvola*, illetve annak kifejezetten gyerekeknek szánt verziója, a *Parázsfulócska* minden bizonnyal népszerű lesz a legkisebbek körében is.

Azt mondják, születni nehéz, de kamasznak lenni sem könnyű, és ha már a kezdeteknél segítséget jelenthet a zene, a Magyar Állami Operaház nem maradhat távol ettől az izgalmas életszakasztól sem. Éppen ezért a kilencedik évfolyamosokat megszólítva elindult az Erkel Színház egyik közművelődési programja, az *OperaKaland*, amelynek során ősszel és tavasszal minden középfokú köznevelési intézmény meghívást kap egy-egy előadás-szériára. „A diákok több mint fele vidéki intézményből jön. A legaktívabbak a Bács-Kiskun,

Fejér, Pest és Veszprém megyeiek, a városok közül Debrecenből, Nyíregyházáról, Tokajból, Egerből, Székesfehérvárról, Bonyhádról, Győrből, Sopronból, Veszprémből és Kisvárdáról érkeztek a legtöbben” – mondta el lapunknak az Erkel Programiroda vezetője, Dr. Kiszely Noémi. A kereslet-kínálat egyelőre egyensúlyban van, köszönhetően annak is, hogy a jelentkezőktől több alternatív időpontot is kérnek. „Olyan nem fordult még elő, hogy valaki már egyáltalán nem fért be. Volt, hogy egy-egy előadásunk a regisztráció időszakában »túlcsordult« – ez általában a hétköznap délelőtti előadásokat jellemzi. Nem ritkán több ezren jelölik meg ugyanazt az időpontot elsődleges dátumként, ami többszöröse is lehet a befogadóképességünknek (cca. 1700 fő). Ilyen esetben egy másik – szintén a csoport által kért, számukra megfelelő – időpontra tudjuk átszervezni őket. A szervezésbe a MÁV Zrt. is beleszólhat, akiknek munkatársai folyamatosan monitorozzák, hogy az adott napon a vasúti kapacitás lehetővé teszi-e nagyobb létszámú csoportok utaztatását. Amennyiben

E

előfordulna olyan eset, hogy semmilyen kompromisszum árán sem tudunk fogadni egy-egy csoportot, a csoport létszámának megfelelő, reálisan kivitelezhető kártyát találnánk ki számukra: más előadás meglátogatásának lehetőségét, színházi bejárást stb.” – tájékoztatott a vezető.

Az operalátogatáshoz az OperaKaland munkatársai felkészítő anyagokat is összeállítanak, amelyben óravázlat, hangzó- és videoanyag mellett viselkedési és öltözködési „illemkódex” is szerepel. „A Kaland nem csupán az opera műfaját kívánja népszerűsíteni, hanem egyben a színházba járás kultúráját is, amelyhez a »körítés« is hozzátartozik: viselkedés egy kulturális intézményben, méltó öltözködés (nem anyagi értelemben véve), a tetszénnyilvánítás rendje, telefonhasználat stb. A jövő

közönségét mindenképpen komplex neveléssel lehet és kell megszólítani. A visszajelzések alapján nagyon sokan használják, komolyan készülnek és örömmel veszik a segédleteket. Nagy örömünkre szolgál, hogy sok iskola saját, egyedi módon is felkészíti a diákokat, például vetélkedőt, kiállítást szerveznek a Kaland kiegészítéseként iskolájukban” – folytatta Dr. Kiszely Noémi.

A következő alkalmakra májusban kerül sor, amikor tíz nap és tizenöt előadás során Mozart *Szöktetés a szerájból* című operájával ismerkedhetnek meg az érdeklődők. „A májusi szériát hivatalosan februárban hirdetjük meg, de a levelezőlistánkban szereplő, nálunk járt intézmények képviselői már a tanév rendjét tervezve is tudnak számolni a programmal. 2015 őszén Bernstein *West Side Story* című darabja és Mozart *A varázsfuvola* kerül színre.

Fotó: Rákossy Péter

Jön a tavasz

Fotó: Rákossy Péter

Fotó: Rákossy Péter

Fotó: Rákossy Péter

A 2016–17-es évad őszi szériájának műsora pedig Erkel nemzeti operája, a *Bánk bán*, a tavaszié Puccini *Bohémélete lesz* – tudhattunk meg részleteket a tervekről is.

Az intézményekből küldött köszönőlevelet olvasgatva kiderül, hogy a tanulók közül sokan először jártak az Operaházban, és nagyon várják már, hogy újból jöhessenek. Az egyik tanár az egész iskolát el szeretné hozni, és több pedagógus is dicséri a kiváló szervezés mellett az előadás előtti, diákoknak szóló köszöntőt, valamint a rövid felvezetőt, amivel a ráhangolódást igyekeznek segíteni. Állítják, hogy a közvetlenség nagy vonzerő ebben a korban – de talán ugyanez igaz az egészen pirinyókra is. Érdemes tehát testközelből is megtapasztalni az opera műfaját – minden korosztálynak. ○

Minden, amit tudnia kell 2015-ről!

Keresse a hírlapárusoknál!

Rendelje meg kedvezményes áron 1290 Forintért a www.lapcentrum.hu weboldalon

Új játékteret kapott az Opera

Ezúttal nem egy fizikai valóságában létező térre, hanem az Opera teljesen megújított informatikai rendszerére kell gondolni. Ennek egy kis szelete, ám az operabarátok számára leglátványosabb eleme az Opera honlapjának teljes megújítása. Molnár Kinga

„A karácsonyt megelőző *Diótörő Fesztiválra* időzítettük az Opera megújult honlapjának a megnyitását. Ez egy nagy integrált informatikai rendszernek a látható eleme, úgy is mondhatnánk, hogy ez csak a jéghegy csúcsa” – árulta el Ókovács Szilveszter főigazgató. Az új honlap ugyanis egy alapjaiban teljesen megújult vállalatirányítási rendszernek a része.

Azok, akik gyakran kattintanak az Opera weboldalára, láthatták, hogy egy évvel ezelőtt változtattak a külsején, ám ez a módosítás akkor csak ráncfelvarrás lehetett. A főigazgató által

„kőkorszakinak” nevezett korábbi honlap alapja több mint tíz évvel ezelőtt készült, így a frissítéskor csak annyira tudtak hozzányúlni, amennyire ezt a régi rendszer engedte.

Ahhoz, hogy a mai igényeknek megfelelő és a felhasználói szokásokat figyelembe vevő új, korszerű honlapra váltsanak, a teljes szerkezetet új alapokra kellett helyezni. Az Opera két évvel ezelőtt kezdett el dolgozni egy olyan komplett IT-rendszer kialakításán, amely az intézmény szinte összes dolgozójának a munkáját segíti. A háttérben az adminisztráció eddig is

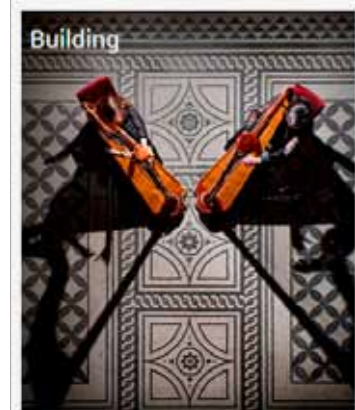

egységes felületen történt, de a mostani rendszer áttekinthetőbb, komplexebb és az új technikai alap miatt a jövőben jobban a saját igényekhez szabható. Tehát ha egy művészt kiírnak egy darabhoz, akkor a hozzá kapcsolódó összes digitális adatot könnyen tudják kezelni – legyenek azok más előadások, amikben szerepel, a róla készült fotók vagy a szerződése, vagyis az információk az intézmény valamennyi tára és osztálya számára egyszerűen elérhetők.

Ez a rendszer egyben az Opera weboldalának felhasználóit is sokkal

szélesebb körűen tudja informálni, tehát már nemcsak az előadások időpontját és helyszíneit, illetve leírásait találják meg, hanem összetett módon tudnak tájékozódni, a produkción pedig külön oldalt kapnak galériákkal, videókkal, háttérinformációkkal.

Az előadások mellett az Opera kiemelt rendezvénye, a február 14-i Faust Bál is külön microsite-ot kapott: a nyitóoldalon Majoros Balázs balettművész Faust megtestesítőjeként, a sztárvendég, Angela Gheorghiu pedig Margitként szerepel. Ez a weboldal megismerteti a bál helyszíneivel, az esemény védnökeivel,

rendezőivel és fellépőivel, a híreket pedig folyamatosan frissítik.

Mindkét oldal technológiai alapját egy nyílt forráskódú rendszer adja, amit az Opera a saját ízlésének megfelelően formálhat. Azt mondják, hogy ezáltal olyan játékeret teremtettek maguknak, amit folyamatosan tudnak változtatni, illetve további tartalmakkal bővíteni.

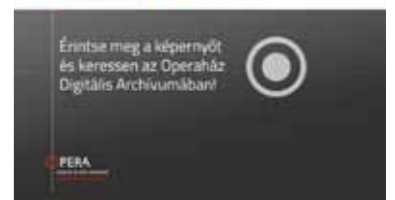
Az új rendszerhez új honlapdizájn készült, a külsőt az Opera kommunikációs ügynökségével, a Mátai és Végh Kreatív Műhellyel közösen álmodták meg. A logó és az alapszínek nem változtak, viszont a tartalmat sokkal látványosabb – szakmai nyelvben csempés – módon, sok képpel kínálják.

A weboldal fejlesztése során arra törekedtek, hogy az opera.hu-t

látogató valamennyi korosztály, fiatalok és idősebbek könnyen tudjanak tájékozódni, függetlenül attól, hogy milyen infokommunikációs tapasztalatokkal rendelkeznek. A kialakításakor figyelembe vették az elmúlt évek során a látogatói statisztikák alapján megfogalmazott felhasználói szokásokat is – ilyen például, hogy az intézménnyel kapcsolatos híreket nem az opera.hu-n olvasták a látogatók, hanem a Facebook-oldalon. Az Opera célja a közösségépítés, ezért a megújult honlapon hangsúlyos szerepet kaptak az intézmény multimédiás eszközei: az opera.hu-n egy boxban megjelenik a Facebook-oldal (Facebook.com/operahaz) hírfolyama, és szintén egyből elérhető a videomegosztó csatornájuk (youtube.com/magyaroperahaz) is. Tehát a megújult oldal értékesítés- és

OPERA DIGITÁR

információközpontú lett az eddigi hírközpontú koncepció helyett. A honlap rezponzív, ami azt jelenti, hogy nemcsak asztali gépen vagy laptopon, hanem más méretű és arányú kijelzőkön – mobiltelefonon, táblagépen – is ugyanazt a felhasználói élményt nyújtja.

Szintén technológiai fejlesztés az Andrassy úti épület előcsarnokában tavaly óta hozzáférhető Digitár, amit a honlaphoz hasonló módon alakítottak ki: úgy, hogy a felhasználó minél több időt tudjon eltölteni az információ böngészésével. Ókovács Szilveszter elmondta, hogy a Digitár tulajdonképpen egy adatbázis, amelynek mintaprojektje a Strauss-évhez kapcsolódott. „Az a célunk, hogy az Opera összes anyagát, a jelenét és a múltját digitalizáljuk, és a látogatók számára elérhetővé tegyük. Ez hatalmas feladat.”

Felvételi

a Magyar Táncművészeti Főiskolára!

További részletek: www.mtf.hu

Színházlátogatás balerinákkal, és Mária néni hegedűje

Rengeteg programot kínál az Opera a gyerekek számára, a zenével, dalokkal és a hangszerekkel való megismertetést akár már a születés előtt is el lehet kezdeni. A kicsiknek szánt zenés, táncos sorozatokon kívül a felnőtteket két exkluzív eseménnyel várják.
Molnár Kinga

„Mondhatjuk azt, hogy divatja van a színházi gyerekprogramoknak, de ez abból a felismerésből származik, hogy az intézmények rájöttek, a leendő közönségük kinevelését már korán el kell kezdeni. Az Opera újszülött kortól a középiskola végéig kínál programokat a gyerekek számára – ezekkel a mondatokkal vezette fel Ókovács Szilveszter főigazgató a beszélgetésünket. E törekvésük része, hogy a Magyar Állami Operaház művészei előadásában *Útravaló* címmel CD-t (2015-ben *Útravaló 15 – Parázsfuvolócska* DVD-t) ad ki híres operarészletekkel. – A lemez minden újszülött családjához eljut, azokhoz is, akik lehet, hogy sosem jönnének el az Operába. A meddőszórás nagy, de csak ilyen kulturális szőnyegbombázásként van értelme csinálni, és nem szabad abbahagyni, tehát amíg megtehetjük, addig küldjük a CD-eket. Az Operában és az Erkelben tartott gyerekfoglalkozások mellett ugyancsak fontos programunk

a középiskolásoknak szervezett *Opera-Kaland is.*”

Az Opera már a pár hónapos kisbabáknak is kínál programot: a *Ringató* foglalkozást az Erkel Színházban hetente tartják. Ujvári Klára foglalkozásvezető elmondta, hogy a *Ringató* egyik célja éppen az, hogy az anyukák, apukák énekeljenek a kisbabájuknak, és értekes, szép dalokból, mondókákból válogassanak. Szerinte az éneklés már a várandósság alatt is elkezdődhet. „Három kislány anyukájaként tapasztaltam, hogy azok a dalok, amiket nagy pocakkal tanítottam, a születés után megnyugtatták az éppen nyugós kislányaimat, mert ismerős volt számukra a dallam” – mesélte.

A *Ringató* módszer – amelynek kidolgozója Gróh Ilona – egyik kiemelt célja a zenei élménynyújtás, ezért fontos, hogy a résztvevő felnőttek és gyerekek átéljék a közös játék és éneklés

RINGATÓ | Fotó: Nagy Attila

RINGATÓ | Fotó: Nagy Attila

SZÍNHÁZLÁTOGATÁS BALERINÁKKAL | Fotó: Herman Péter

SZÍNHÁZLÁTOGATÁS BALERINÁKKAL | Fotó: Nagy Attila

örömét. „A szülők mintát kapnak arra, hogyan kezdődhet a családban a zenei nevelés. A foglalkozásokon csak élő énekszót, hangszerjátékot hallanak a résztvevők, CD-ről játszott zene nincs. Mindig megszólal például a furulya, a triangulum, vagy éppen a gitár, a hegedű, a gordonka, a fuvola, a koboz vagy a citera” – tette hozzá Ujvári Klára.

A foglalkozások előre tervezettek, de mindig igazodnak az adott helyzet-hez, csoporthoz, gyerekekhez és felnőttekhez egyaránt. A Ringató felső korhatára az óvodakezdés időszaka, a programba pedig bármikor be lehet kapcsolódni.

„Óvodás és kisiskolás gyermekek és családjaik részére tartjuk az Operaház Székely Bertalan-termében és a Királyi Lépcsőházban a *Varázslatos opera*, a *Hangszervárás* hangszerbemutató és a *Csengő-bongó délutánt*. Bármelyik alkalomra magában is érdemes ellátogatni, de a leírt sorrendet csak ajánlani tudjuk” – mesélte Nagy Mária, a sorozatok házigazdája, aki

1984 óta dolgozik az Opera zenekari művészeként.

Mindhárom program interaktív hangszerbemutatón keresztül vezet el az Operaház és a műfaj megismeréséhez. A Varázslatos opera előadásban a zenekari hangszercsoportok egy-egy tagjának muzsikálása mellett balett-táncos és operaénekes is közreműködik. „Beszélék múltról, történelemről, anekdotákkal tarkítva mutatom be a legfontosabb, a nyilvánosságnak látható területeket. Szót ejtek a színházi ruhákról, a műfajok bemutatásán keresztül a »művészetek templomában« való viselkedésig, de ezt természetesen a gyermekek nyelvezetéhez igazodva. Hétköznap csoportokban lehet ellátogatni erre a programra, de szombat reggel a családok megjelenésére is számítunk.”

Nagy Mária ezután a Királyi Lépcsőházban hétfőnként és szombatonként tartott Hangszervárásról tájékoztatott: „A gyerekek és a szülők a lépcsőfokon párnákon ülnek, és

részt vesznek az interaktív játékban. Célunk, hogy már kisgyermekkorban élvezzék a zenét, ezen belül a ritmus, a dallam és a közös muzsikálás várázsát. Tanulják meg a koncertre járási és a zenehallgatási szokásokat. A gyermekekkel együtt a szülők is olyan ismeretekre tehetnek szert, ami arra bátorítja őket, hogy közeledjenek a nagy opera-előadásokhoz. A műfajtól való idegenkedés megtörik, amely a művészekkel való közvetlen, új kapcsolattal párosulva azt eredményezi, hogy a nézők minden opera-előadásán örömmel beszélgetnek velünk. – Arra a kérdésre, hogy tapasztalatai szerint a gyerekek melyik hangszerért lelkesednek a legjobban, a következő választ kaptam: – Elsősorban Mária néni hegedűjéért.”

A Csengő-bongó sorozatot vasárnap délutánként, két egymást követő turnusban mutatják be. „A hangszerek kisebb-nagyobb testvéreivel szemtől szemben, közvetlen közelségből ismerkedhet meg a közönség aprajánagyja. Érdekessége és mássága, hogy

itt már tehetséges gyerekelőadók is közreműködnek, akik még inkább motiválhatják a közönséget. Rengeteg zenei és interaktív játékkal, mozgással, táncsal és sok muzikussal tesszük felejthetetlené az alkalmakat – magyarázta Nagy Mária, és hozzátette: – A gyerekek nem udvariaskodnak, minden pillanatban topon kell lennem, mert egyetlen tévedés, rossz vagy felesleges mozdulat, mondat nagy zűrzavart okozhat. Itt nem lehet fegyelmezni, csak a muzsikáson kívül sok feladattal, mozgással érdekessé tenni a folyamatot.”

Nagyon népszerű a Magyar Nemzeti Balett Színházlátogatás balerinákkal sorozata is, amelynek során az iskolások körbejárják az Operaház épületét, valamint jelmezpróba és rövid balettbemutató várja őket. „Ezt a programot várandós balerinák szokták vezetni, ha pedig épp nincs ilyen, akkor Kőszegi Katalin viszi a csoportokat – tájékoztatott Stella Szonja, a program koordinátora. A korábban heti egy alkalommal meghirdetett eseményt

SZÍNHÁZLÁTOGATÁS BALERINÁKKAL
Fotó: Nagy Attila

○ KIRÁLYI ZENETEREM | Fotó: Nagy Attila

○ (J)ÖSSZMŰVÉSZ – BUDAI LÍVIA, BÁTORI ÉVA | Fotó: Herman Péter

○ (J)ÖSSZMŰVÉSZ – KASZA KATALIN | Fotó: Herman Péter

az érdeklődés miatt sűríteni kellett, így ma már heti három-négy alkalommal szervezik meg. – Itt tényleg be lehet nézni a kulisszák mögé, megmutatjuk a díszlettárat, a jelmeztárat, mutatunk tütüt, tiarát, megnézzük, mennyire kemény egy spicc-cipő, két fiatal balettművészt pedig megkérünk, hogy adjanak elő egy rövid pas de deux-t, majd DVD-ről részleteket mutatunk be a *Diótörő*ből vagy a *Hóféhérből*, attól függően, hogy milyen időszak van.”

Stella Szonja azt is elmondta, hogy a gyerekek számára a program egyik legizgalmasabb része az, amikor maguk is kipróbálhatják a jelmezeket: a kislányok tütüben szaladgálnak, a fiúk pedig egérjelmezben fotózzák egymást.

Az Operában két exkluzív sorozattal, a *Királyi Zeneteremmel* és a *Dalszínházzal* a felnőtteket célozzák meg. Ókovács Szilveszter információi szerint az előbbi a Budapesti Filharmóniai Társaság tagjaival egy kamara-előadást takar, amelyben olyan zenészek jutnak szólószerephez, akiknek erre a zenekarban

elfoglalt helyük miatt – például másod- vagy harmadhegedűsök – egyébként nem vagy csak ritkán lenne lehetőségük. „A szakmai előmenetelük érdekében is szervezzük a Királyi Zeneterem sorozatot. Fontos, hogy ne csak úgy gondoljunk rájuk, mint általában a zenekar tagjaira.” A Királyi Zeneteremnek a nyolcvan fő befogadására alkalmas Székely Bertalan-terem adja a helyszínt.

Ókovács Szilveszter a Dalszínház sorozattal kapcsolatban kifejtette, hogy ezzel a dal méltatlanul kezelt műfaját szeretnék ápolni. „Az esten teret kapnak azok az énekesek, akiknek van igényük az ilyen típusú fellépésre, és az Opera művészeit betanító korrepetítorok is szólistaszerephez juthatnak. A dalok magyar fordítását kivetítjük, tehát még meg is érthetjük a szöveget.”

A Dalszínházat gasztronómiai programmal kötik egybe, így a Királyi Zeneterem sorozatához hasonlóan szűk körben szervezett esten a résztvevőket finomságokkal is várják. ○

HEREND

időtlen
szépség,
örök érték

Herend

WWW.HEREND.COM • WWW.FACEBOOK.COM/HERENDPORCELAIN

8440 HEREND, Kossuth Lajos u. 135. • 1014 BUDAPEST, Szentháromság u. 5. • 1051 BUDAPEST, József nádor tér 11. • 1061 BUDAPEST, Andrássy út 16. • 1184 BUDAPEST, Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér • 2000 SZENTENDRE, Bogdányi út 1. • 6000 KECSKEMÉT, Hornyik János krt. 4. • 9730 KŐSZEG, Fő tér 21. • 7621 PÉCS, Király u. 20. • 9400 SOPRON, Várkerület 98. • 6720 SZEGED, Oskola u. 17.

BERLIN • SYDNEY • LONDON • MILÁNÓ • MOSZKVA • NEW YORK • TOKIÓ

25 éve a színpadon

Rost Andrea huszonöt évvel ezelőtt kezdte pályafutását az Erkel Színházban, ahol Júlia szerepében találkozhatott vele először a közönség. Ez után nem sokkal megkezdte világhódító útját Bécs, Párizs, London, Milánó, München, Berlin, Los Angeles, Chicago és New York operaházaiban. November 10-én az Erkel Színházban egy emlékezetes, saját maga által összeállított gálakoncerttel ajándékozta meg rajongóit a negyed évszázada tündöklő ünnepelt.

ROST ANDREA GYERMEKEIVEL | Fotó: Nagy Attila

VESSELINA KASAROVA | Fotó: Nagy Attila

CSER KRISZTIÁN, LUCIANO GANCI, ROST ANDREA, VESSELINA KASAROVA, NAGY ZOLTÁN | Fotó: Nagy Attila

Fotó: Nagy Attila

NAGY ZOLTÁNNAL | Fotó: Nagy Attila

A gála rendezője Alföldi Róbert volt, a csodálatos díszletet Zöldy Z Gergelynek köszönhattük, az est során felhangzó műveket pedig Kesselyák Gergely vezényelte. Rost Andrea mellett Vesselina Kasarova, Luciano Ganci, Nagy Zoltán és Cser Krisztián is fellépett.

VESSELINA KASAROVÁVAL
Fotó: Nagy Attila

A Pillangó-kettősben a nagy siker részese volt az est egyik külföldi vendége, az olasz Luciano Ganci, aki nem először járt nálunk (...), a Butterfly két részletét olyan hévvel, őszinte szenvedéllyel, és legfőképpen olyan szárnyaló, csodásan kinyíló magasságokkal énekelte, ami a jelenlegi operai világban nyugodtan ritkaságnak mondható. A tenor fenn legyen jó, tartják, és Ganci ott nem jó, hanem remek – egy ilyen magas regisztert birtokló énekessel szemben a recenzens örömmel teszi félre kifogásait. (...)

Rost Andrea másik méltó vendége a Mozart Figarójaként fellépő Cser Krisztián volt, aki egészséges, telt hangon énekelt, sajnos mindössze egyetlen áriát, de azt rendkívül rokonszenvesen, kidolgozottan, az est egyik legüdébb színfoltjaként, méltán nagy sikert aratva." (Café Momus – www.momus.hu)

„Rost Andrea fachot váltott, és sikeresen! A hangja ma már másképp és más regiszterben szól igazán, mások a kifejező eszközei, más a volumene és más a kifejező ereje, ha a neki megfelelő fekvésben énekel. Így Cso-Cso-szán Nagyáriájában, a megint élményszerű Nedda-részekben, de különösen a Pillangókisasszony átélt, érzelmmel telt kettősében nagyszerű énekes produkciót nyújtott. (...)

LUCIANO GANCIVAL | Fotó: Nagy Attila

Végzetes szenvedély

Oberfrank Pál első operarendezése, a *Carmen* nyáron mutatkozott be a Margitszigeten, ezt követően októberben és novemberben láthatta a közönség az Erkel Színházban, két szereposztásban. A főbb szerepekben Gál Erika, Schöck Atala, Kálmándi Mihály, Létay Kiss Gabriella, Pasztircsák Polina, Nyári Zoltán és Kiss B. Atilla voltak láthatók.

○ GÁL ERIKA, KISS B. ATILLA | Fotó: Csibi Szilvia

○ SCHÖCK ATALA | Fotó: Csibi Szilvia

○ KÁLDI KISS ANDRÁS, PASZTIRCSÁK POLINA | Fotó: Csibi Szilvia

○ GÁL ERIKA | Fotó: Nagy Attila

○ GÁBOR GÉZA | Fotó: Nagy Attila

○ NYÁRI ZOLTÁN, LÉTAY KISS GABRIELLA | Fotó: Nagy Attila

○ GÁL ERIKA | Fotó: Nagy Attila

○ GÁL ERIKA, NYÁRI ZOLTÁN | Fotó: Nagy Attila

„Oberfrank Pál rendezésében Carmennek ledérnek kell lennie, nagyon is szeméretlennek, sokkal inkább, mint rendesnek. A közönség már akkor ünneplésben tör ki, amikor a címszerepet éneklő Gál Erika színpadra lép, aki étellel teli, pezsgő, és kellően spanyol. Egy Carmen utcai hiphop stílusban Bizet zenéjére szokatlanul hat. A táncosoknak, a kórusnak és a közönségnek viszont tetszik mindez. Mindkét cigánylány, Frasquita és Mercedes (Cecilia Lloyd és Várhelyi Éva) nagyon meggyőzően és gyönyörűen éneklik a prostituáltak szerepét. És nem lehet említés nélkül hagyni Létay Kiss Gabriellát sem, aki Michaelaként igen jól szerepelt.”

(Dieter Topp – Kulturforum Europa)

Az ördög az ember hasonmása

© KOVÁCSHÁZI ISTVÁN, PALEDI ANDRÁS | Fotó: Nagy Attila

© HALÁSZ PÉTER | Fotó: Nagy Attila

© FODOR BEATRIX, LADÁNYI ANDREA | Fotó: Nagy Attila

© CSER KRISZTIÁN, LADÁNYI ANDREA, KOVÁCSHÁZI ISTVÁN | Fotó: Csibi Szilvia

© LADÁNYI ANDREA, CSER KRISZTIÁN | Fotó: Nagy Attila

© FODOR BEATRIX, RÁCZ RITA | Fotó: Nagy Attila

© HAJA ZSOLT, KOVÁTS KOLOS | Fotó: Nagy Attila

© LADÁNYI ANDREA | Fotó: Nagy Attila

© RÁCZ ISTVÁN, KOVÁCSHÁZI ISTVÁN, BUSA TAMÁS, FODOR BEATRIX, RÁCZ RITA | Fotó: Nagy Attila

© KOVÁCSHÁZI ISTVÁN, PALERDI ANDRÁS, LADÁNYI ANDREA | Fotó: Nagy Attila

© FODOR BEATRIX | Fotó: Nagy Attila

Válassz élményt!

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

2015
I5
január
február

ERKEL
SZÍNHÁZ
THEATRE

OPERA

2015. január 1., 19., február 9.	Hangversenyek az Operában
2015. január 3., 11.	A denevér Johann Strauss
2015. január 3., február 7.	Dalszínház utcai dalestek
2015. január 4., 11.	Bohémélet Giacomo Puccini
2015. január 10.	Királyi Zeneterem – ahol a kamarazene terem
2015. január 14., 15., 17., 21., 23., 24., 25.	Anyegin J. Cranko–P. I. Csajkovszkij–K.-H. Stolze
2015. január 16., 18., 20., 22., 24., 27., 29.	A KÉJENC ÚTJA IGOR STRAVINSKY
2015. január 17., február 21.	(J)ÖSSZMŰVÉSZ? – Ismert művészek ismeretlen arcai
2015. január 26.	Holokausz 1944
2015. január 28., 30., február 1., 3., 5., 7.	A bolygó hollandi Richard Wagner
2015. január 31., február 4., 10., 18., 20., 22., 25.	Pillangókisasszony Giacomo Puccini
2015. február 6., 8., 11., 19., 21.	Otello Giuseppe Verdi
2015. február 26.	Bánk bán Erkel Ferenc
2015. február 27., 28.	MANON SIR KENNETH MACMILLAN–JULES MASSENET

ERKEL

2015. január 2., 4., 10., 11., 17., 18., 25.	Parázsfuvolácska Wolfgang Amadeus Mozart–Lackfi János
2015. január 3., 4.	A varázsfuvola Wolfgang Amadeus Mozart
2015. január 7., 9., 15., 17., 21., 23., 25., 29.	Turandot Giacomo Puccini
2015. január 14., 16., 18., 22., 24., 27., 31.	Rigoletto Giuseppe Verdi
2015. február 11., 13., 15., 18., 20., 22., 27.	NABUCCO GIUSEPPE VERDI
2015. február 12., 14., 15., 17., 19., 21.	Háry János Kodály Zoltán

ZENEAKADÉMIA – SOLTI GYÖRGY KAMARATEREM

2015. február 20., 21.	FrenchLateNight A SÁRGA HÉRCEGNŐ–C. SAINT-SAËNS, DZSAMILE–G. BIZET
------------------------	--

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Igor Stravinsky

A kéjenc útja

*Opera három felvonásban, két részben,
angol nyelven, magyar és angol felirattal*

Szövegíró ▶ **Wystan Hugh Auden, Chester Kallman**

Rendező ▶ **Anger Ferenc**

Látványtervező ▶ **Zöldy Z Gergely**

Dramaturg ▶ **Kenesey Judit**

Karigazgató ▶ **Strausz Kálmán**

Karmester ▶ **Erik Nielsen**

Bemutató ▶ 2015. január 18., Operaház

További előadások ▶ 2015. január 20., 22., 24., 27., 29.

Médiapartner: **NÉPSZABADSÁG**

www.opera.hu | www.facebook.com/Operahaz